

POLICEJNÍ AKADEMIE ČESKÉ REPUBLIKY V PRAZE

Fakulta bezpečnostně právní

Katedra trestního práva

Procesní úkony k zajištění osob a věcí

Bakalářská práce

Procedural steps to arrest persons and things

Bachelor thesis

VEDOUCÍ PRÁCE

Mgr. Martin Rezek, LL.B.

AUTOR PRÁCE

Veronika Báčová

PRAHA 2024

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že předložená práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracovala samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem čerpala, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

V Chomutově dne 8. 3. 2024

.....

Veronika Báčová

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala Mgr. Martinu Rezkovi, LL.B., za pomoc při psaní této práce, jeho rady a čas, který mi věnoval při řešení problematiky týkající se bakalářské práce. Dále také děkuji respondentům, kteří mi poskytli potřebné informace do praktické části práce a mému synovi, který je mým motorem.

ANOTACE

Bakalářská práce se zaměřuje na procesní úkony k zajištění osob a věcí. V práci jsou reflektovány všechny procesní úkony, které vedou k zajištění jak osob, tak i věcí. První část práce je věnována především vysvětlení základních pojmů pro snazší pochopení a orientování se v dané problematice, poté práce volně přechází ke konkrétním druhům procesních úkonů a jejich podrobnému popisu a v neposlední řadě se práce věnuje praktické části. V praktické části bakalářské práce se objeví dva dotazníky na téma "osobní prohlídka" zaměřující se konkrétně na policisty, jakožto osoby s praxí a druhý dotazník na téma "průzkum veřejného mínění na téma procesní úkony v trestním řízení, na které odpovídala široká veřejnost, tedy především lidé bez praxe. V práci bude v poslední řadě zmíněna použitá literatura.

KLÍČOVÁ SLOVA

procesní úkony * trestní právo * trestní řízení * vazba * zajištění * prohlídky * zásilky * odposlech

ANNOTATION

The bachelor's thesis focuses on procedural acts of securing persons and things. The work reflects all procedural actions that lead to the securing of both persons and things. The first part of the work is primarily devoted to the explanation of basic concepts for easier understanding and orientation in the given issue, then the work freely moves to specific types of procedural actions and their detailed description, and last but not least, the work is devoted to the practical part. In the part of the practical work, there will be two questionnaires on the topic of "personal inspection" focusing specifically on police officers, as persons with experience, and the second on the topic of "public opinion survey on the topic of procedural acts in criminal proceedings, which were answered by the general public, i.e. mainly people without practice. In the thesis, the used literature will be mentioned in the last row.

KEYWORDS

procedural acts * criminal law * criminal proceedings * detention * custody * searches * consignments * wiretapping

OBSAH

1 ÚVOD.....	7
2 Základní pojmy.....	10
2.1 Trestní právo.....	10
2.1.1 Trestní právo hmotné.....	11
2.1.2 Trestní právo procesní.....	12
2.2 Trestný čin.....	13
2.2.1 Obecné znaky trestného činu.....	14
2.2.2 Typové znaky trestného činu.....	14
2.3 Trestní řízení.....	15
2.3.1 Subjekty a strany v trestním řízení.....	16
2.4 Procesní úkony.....	18
2.5 Rozdíl mezi procesním zadržením a zajištěním osoby policistou.....	20
2.6 Rozdíl mezi vazební věznicí a policejní celou.....	21
3 Procesní úkony k zajištění osob.....	22
3.1. Předvolání.....	23
3.2 Předvedení.....	23
3.3 Pořádková pokuta.....	24
3.4 Zadržení.....	25
3.4.1 Lhůty zadržení.....	28
3.5 Příkaz k zadržení.....	28
3.6 Příkaz k zatčení.....	29
3.7 Zákaz vycestování do zahraničí.....	30
3.8 Vazba.....	31
3.8.1 Zákonné důvody vazby.....	34
3.8.2 Trvání vazby.....	35
3.8.3 Nahrazení vazby.....	36
4 Opatření věcí důležitých pro trestní řízení.....	38
4.1. Úkony k zajištění věcí pro důkazní účely.....	39
4.1.1 Předložení nebo vydání věci.....	40
4.1.2 Odnětí věci.....	40

4.1.3 Úkony k zajištění nástrojů trestné činnosti a výnosů z trestné činnosti a náhradní hodnoty.....	41
4.1.4 Vrácení, vydání a další nakládání s věcmi důležitými pro trestní řízení	42
5 Prohlídky	42
5.1 Domovní prohlídka	43
5.2 Osobní prohlídka	44
5.3 Prohlídka jiných prostor a pozemků	44
5.4 Vstup do obydlí, jiných prostor a na pozemek.....	45
6 Zásilky	46
6.1 Zadržení zásilky	46
6.2 Otevření zásilky.....	46
6.3 Záměna zásilky.....	47
6.4 Sledovaná zásilka	47
7 Odposlech a záznam telekomunikačního provozu	48
8 Praktická část.....	50
8.1 Cíle práce.....	50
8.2 Dotazníky	50
8.2.1 Vyhodnocení dotazníků.....	51
9 Závěr	62
10 Seznam použité literatury.....	63
12 Seznam grafů a obrázků.....	65

1 ÚVOD

Zajišťovací úkony jsou mnohdy nutné ke splnění účelu trestního řízení. Jelikož se jedná o úkony spadající podle zákona 141/1961 Sb. o trestním řízení soudním (dále jen "trestní řád") do úkonů procesních, které zasahují do občanských svobod, jež garantuje Listina základních práv a svobod (součást ústavního pořádku České republiky, zákon č. 2/1993 Sb., dále jen "LZPS" nebo "Listina"), zasahování do nich je možné jen ve výjimečných případech a pro jejich provedení jsou v zákoně jasně stanovené podmínky.

Zákon s jejich provedením spojuje určité právní účinky, kterými jsou: vznik, zánik, nebo změnu procesních právních vztahů. Mezi úkony v průběhu řízení je potřeba vidět rozdíl – v průběhu řízení totiž nedochází pouze k úkonům procesním, ale i dalším úkonům, které ale nemají procesněprávní důsledky a tudíž nejsou úkony procesními. Dalšími úkony trestního řízení se rozumí například dožádání dle § 53 trestního řádu a další.

Procesní úkony provádí několik orgánů paralelně. Tyto orgány se nazývají orgány činné v trestním řízení a řadí se sem: soud, státní zástupce a policejní orgán. Vedle orgánů činných v trestním řízení provádí procesní úkony také strany trestního řízení.

U procesních úkonů je nezbytně nutné dodržovat několik zásad, podmínek a pravidel, které stanovuje zákon, a to především proto, že jak je již výše zmíněno, procesní úkony zasahují do občanských svobod. Konkrétní zásady a podmínky se liší v závislosti na jednotlivý úkon.

Autorka práce si stanovila za cíl shromáždit informace o tématu do jednoho uceleného textu. V teoretické části pak primárně vyhledat informace z různých právních norem a tyto sjednotit. V praktické části, jak je též uvedeno v samostatné kapitole 8.1 – Cíle práce, je cílem především kvantitativní výzkum, týkající se průzkumu veřejného mínění ve formě dotazníku, dále pak dotazník cílený na příslušníky Policie České republiky, který má za cíl zjistit, zda příslušníci znají mimo praxe také teorii osobních prohlídek.

První kapitola práce pojednává obecně o základních pojmech, kam lze řadit pojmy jako: trestní právo, trestný čin, trestní řízení a komplexní výčet definicí řadících se pod tyto pojmy. Trestní právo se dělí na hmotné a procesní, přičemž téma této práce řadíme pod trestní právo procesní. Trestní právo procesní totiž upravuje trestní řízení, postupy orgánů činných v trestním řízení a další procesněprávní vztahy. Základním kamenem práva trestního procesního je zákon číslo 141/1961 Sb. o trestním řízení soudním. Jak je již výše zmíněno, v práci autorka neuvádí celé znění zákona, nýbrž používá zkrácený pojem "trestní řád". Pro trestní právo procesní je stěžejním pojmem také "trestní řízení". Je to takové řízení ve věcech trestních, které má za cíl zjištění pachatele trestného činu a jeho spravedlivé potrestání.

Druhá kapitola práce je samotným vlastním textem o tématu s odbornými pasážemi a citacemi. Týká se procesních úkonů k zajištění osob, kam nepochybně patří: předvolání, předvedení, pořádková pokuta, zadržení, příkaz k zadržení, příkaz k zatčení, zákaz vycestování do zahraničí a vazba. Konkrétněji se autorka práce zastaví u podkapitoly "Vazba", jelikož tento procesní úkon má spoustu důležitých a prioritních zásad a podmínek, které je nutno uvést, pro správný význam věci.

Třetí kapitola rozebírá opatření věcí důležitých pro trestní řízení. Takovými věcmi se dle § 77b trestního řádu rozumí: věci, které mohou sloužit pro důkazní účely, věci, které jsou nástrojem trestné činnosti, věci, které jsou výnosem z trestné činnosti, anebo také věci, které slouží jako náhradní hodnota za věc, která byla nástrojem trestné činnosti, nebo výnosem z ní. S takovými věcmi se může nakládat dle zákona, kdy může být nařízeno vydání, nebo předložení věci, anebo její odnětí. Zvláště zákon upravuje její vrácení, vydání a další nakládání s takovou věcí.

Čtvrtá kapitola se dopodrobna věnuje prohlídkám – ať už osobní, domovní, nebo také prohlídce jiných prostor a pozemků. Dále autorka práce rozebírá v této kapitole vstup do obydlí, jiných prostor a na pozemek, na který zákon stanovuje zvláště daná pravidla.

Pátá kapitola se zabývá zásilkami, které upravuje trestní řád v § 86 – 87c. Řadí se sem zadržení, otevření, záměna zásilek a též zásilka sledovaná. Zásilkou se dle trestního řádu rozumí předmět, který je určitým způsobem dopravovaný.

Šestá kapitola rozebírá náležitosti odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu.

V sedmé kapitole, tedy v praktické části bakalářské práce je autorkou využívána především výzkumná metoda dotazování. Jsou zde zobrazeny a rozebrány dva dotazníky, které jsou stěžejními v získání dat a podkladů k praktické části práce. Jejich cílem je především kvantitativní sběr dat k tématům procesních úkonů. První z dotazníků je zaměřen na příslušníky Policie České republiky, tedy osoby v oboru, a druhý z dotazníků je zaměřen na širokou veřejnost formou průzkumu veřejného mínění. Autorka práce tímto dotazníkem měla za cíl reflektovat znalost či neznalost veřejnosti, která představuje osoby z různých oborů, různého pohlaví a věku.

V poslední, tedy osmé kapitole, činí autorka práce závěr, kde jsou shrnuty zjištěné poznatky.

2 Základní pojmy

Nejprve budou v práci reflektovány základní pojmy, které se vztahují k trestnímu právu hmotnému a procesnímu, dále se přiblíží k pojmu trestného činu, trestního řízení, a procesních úkonů obecně. Tyto pojmy jsou stěžejními v celé bakalářské práci.

2.1 Trestní právo

České trestní právo je odvětvím práva veřejného a je součástí českého právního řádu. Trestní právo je krajním prostředkem ochrany společnosti. Trestní právo rozlišujeme na:

- trestní právo hmotné (neboli *materiální*) – stanovuje co je trestným činem a jaké sankce za něj lze uložit
- trestní právo procesní (neboli *formální*) – upravuje postup orgánů činných v trestním řízení v trestním řízení

Trestní právo hmotné i procesní mají společný cíl, instituty a vychází ze stejných principů. Zákonodárce tudíž musí dbát na soulad norem těchto práv.

Trestní právo plní tyto základní funkce:

- **ochranná funkce** – ochrana společnosti a určený okruh společenských vztahů před společensky nejnebezpečnějším útoky fyzických osob, znamená to, že trestní právo je tzv. "*poslední instancí*" neboli "*ultima ratio*"
- **represivní funkce** – ochrana chráněných zájmů individuálním působením na pachatele, účelem je zabránit pachateli páchat další trestnou činnost a během výkonu trestů vytvářet podmínky pro jeho převýchovu
- **regulativní funkce** – v trestním právu jsou vymezené zákonné podmínky trestní odpovědnosti i beztrestnosti, ukládání trestů, ochranných a výchovných opatření co nejpřesněji

Po vstupu České republiky do Evropské unie je české trestní právo stále více ovlivňováno trestním právem Evropské unie. Evropská unie tím usiluje o

účinnější trestní politiku a harmonizuje trestní sankce a skutkové podstaty u jednotlivých trestných činů. Evropská unie nemá žádný závazný kodex trestního práva, upraveny jsou pouze dílčí aspekty, které odpovídají přenesené pravomocí a stanoveným cílům Evropské unie.

2.1.1 Trestní právo hmotné

“Trestní právo hmotné je odvětvím práva, které chrání práva a oprávněné zájmy fyzických a právnických osob, zájmy společnosti a ústavní zřízení České republiky před trestnými činy taxativně vypočtenými v trestněprávních normách.”¹ Trestní právo hmotné dále určuje, za jakých podmínek je čin považován za trestný a jaké sankce se za něj ukládají. Z toho vyplývají také základní zásady trestního práva neboli právní princip, na kterých je trestní právo hmotné založené. Mezi tyto zásady se řadí:

- zásada *nullum crimen sine lege* – tzn. není trestného činu bez zákona
- zásada *nulla poena sine lege* – tzn. není trestu bez zákona
- zásada subsidiarity trestní represe
- zásada humanismu
- zásada individuální odpovědnosti fyzických osob za spáchaný čin
- zásada trestní odpovědnosti právnických osob při splnění zákonem stanovených podmínek
 - zásada souběžné nezávislé trestní odpovědnosti fyzických a právnických osob
 - zásada přechodu trestní odpovědnosti na právního nástupce
 - zásada odpovědnosti za zavinění

Dále stanovuje podmínky ukládání ochranných opatření u dospělých pachatelů a opatření u pachatelů mladistvých. Trestní právo hmotné se uplatňuje prostřednictvím práva trestního – procesního, obě odvětví jsou tedy nerozlučně

¹ JELÍNEK, Jiří. *Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část*. 8. aktualizované vydání. Student (Leges). Praha: Leges, 2022. s. 23. ISBN 978-80-7502-576-0.

spjata. České trestní právo hmotné je upraveno v trestním zákoníku, tedy zákoně č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen “trestní zákoník”). Účelem trestního práva hmotného je ochrana nejdůležitějších právních skutků před trestnými činy.²

2.1.2 Trestní právo procesní

Trestní právo procesní chrání zájmy společnosti před trestnými činy tím, že upravuje postup orgánů činných v trestním řízení, při zjišťování trestných činů, dále při rozhodování o nich a v neposlední řadě při výkonu rozhodnutí. Trestní právo procesní je upraveno v trestním řádu – tedy v zákoně č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním, ve znění pozdějších předpisů (dále jen “trestní řád”).³ Předmětem trestního práva je tudíž úprava právních vztahů mezi orgány činnými v trestním řízení navzájem a také mezi orgány činnými v trestním řízení a jinými subjekty, které se účastní trestního řízení, při rozhodování v trestních věcech a také předpoklady, za nichž dochází ke vzniku procesně-právních vztahů a obsah těchto vztahů – práva a povinnosti subjektů. Hlavním účelem trestního práva procesního je zajištění realizace trestního práva hmotného, protože jak je již výše zmíněno, tato dvě odvětví práva jsou nerozlučně spjata, a sledují stejný cíl. Dalším účelem trestního práva procesního je nalezení takových právních pravidel, která budou zajišťovat, aby trestné činy byly náležitě zjištěny a jejich pachatelé potrestáni. Během plnění účelu nesmí docházet k bezdůvodnému a nepřiměřenému zásahu do lidských práv.

Co se týče trestního práva a vztah k ostatním odvětvím práva, je nepochybné, že nejbližší má k odvětví trestního práva hmotného. Zákonodárce tudíž musí dbát na jejich vnitřní souladnost, jinak nemůže zajistit jejich efektivitu. Trestní právo procesní má také blízko k občanskému právu procesnímu, kdy zásadní podobností je řízení. Trestní a občanskoprávní řízení mají podobnosti například v jejich zásadách:

² JELÍNEK, Jiří. *Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část*. 8. aktualizované vydání. Student (Leges). Praha: Leges, 2022. s. 23-35. ISBN 978-80-7502-576-0.

³ JELÍNEK, Jiří. *Trestní právo procesní: podle stavu k 1. 1. 2022*. Student (Leges). 6. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2022. s. 17-18. ISBN 978-80-7502-550-0.

- nezávislost a nestrannost soudů
- vázanost soudce jen zákonem
- veřejnost jednání

a další. Naopak velkým rozdílem je k příkladu zahajování řízení. Zatímco občanské soudní řízení se zpravidla zahajuje tím, že účastník podá návrh, v trestním právu to funguje na základě úřední povinnosti (*ex officio*) – policejní orgán musí učinit veškerá potřebná opatření k odhalení trestného činu a ke zjištění jeho pachatele, zahájit trestní stíhání a státní zástupce musí podat obžalobu – to vše bez nutnosti iniciace stran trestního řízení. Dalším právním odvětvím, které blízce souvisí s trestním právem procesním, je ústavní právo. Dokonce se někdy trestní právo procesní obrazně označuje jako “*aplikované ústavní právo*”. Česká Ústava (tedy Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., dále jen “Ústava”) a Listina základních práv a svobod, tedy zákon č. 2/1993 Sb. (dále jen “LZPS”, nebo “Listina”) obsahují mnoho ustanovení, která se dotýkají trestního práva procesního, proto se dají považovat za prameny trestního práva procesního.⁴

2.2 Trestný čin

“Trestným činem je protiprávní čin, který trestní zákon označuje za trestný a který vykazuje známky uvedené v takovém zákoně. K trestní odpovědnosti za trestný čin je třeba úmyslného zavinění, nestanoví-li trestní zákon výslovně, že postačí zavinění z nedbalosti.”⁵ Z tohoto vyplývá, že musejí být obligatorně splněny dvě podmínky, aby mohlo být jednání označeno za trestný čin - protiprávnost jednání a uvedení znaků tohoto jednání v trestním zákoně. Trestný čin musí splňovat protiprávnost a znaky uvedené v trestním zákonem a to zároveň, nesplňuje-li je, nelze čin označit za trestný. Protiprávnost si lze vyložit jako jednání pachatele, které je v rozporu s právem, pachatel porušuje nebo neplní právní povinnosti stanovené zákonem. “Protiprávnost je rozpor s právní

⁴ MUSIL, Jan; ŠÁMAL, Pavel a KRATOCHVÍL, Vladimír. *Kurs trestního práva: trestní právo procesní*. 2. přeprac. vyd. Beckovy právnické učebnice. Praha: C.H. Beck, 2003. s 6-17. ISBN 80-7179-678-6.

⁵ JELÍNEK, Jiří. *Trestní zákoník a trestní řád: s poznámkami a judikaturou: podle stavu k 13. 3. 2020*. Glosátor. 8. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2020. s. 30. ISBN 978-80-7502-395-7.

normou v rámci právního řádu.”⁶ Znaký uvedené v zákoně jsou tzv. formální znaky trestného činu. Dle ustanoveních trestního zákoníku, konkrétně v § 111 se trestným činem rozumí pouze takový čin, který je soudně trestný. Řadí se sem též příprava k trestnému činu, pokus trestného činu, organizátorství, návod a pomoc, pokud z jednotlivého ustanovení trestního zákona vyloženě nevyplývá něco jiného.⁷ Z tohoto vyplývá, že základními znaky trestního činu je: protiprávnost, obecné a typové znaky tvořící podstatu trestného činu.

2.2.1 Obecné znaky trestného činu

Obecnými znaky trestného činu jsou:

- **věk** – § 25 trestního zákoníku stanovuje, že není trestně odpovědný ten, kdo v době spáchání činu nedovršil patnáct let
- **nepříčetnost** - § 26 trestního zákoníku stanovuje, že není trestně odpovědný ten, kdo v době spáchání činu pro svou duševní poruchu nemohl rozpoznat, že jedná protiprávně, nebo nemohl ovládat své jednání, dále ten, kdo měl podstatně sníženou tuto schopnost, nebo ovládání jeho jednání je zmenšeně příčetný – zmenšená příčetnost nezavazuje pachatele trestní odpovědnosti, ale soud k této okolnosti při stanovení trestu a jeho výměry přihlédne (výjimka – přivození stavu návykovými látkami)
- **rozumová a mravní vyspělost** - § 5 zákona č. 218/2003 Sb., o soudnictví ve věcech mládeže stanovuje, že není trestně odpovědný mladiství, který v době spáchání činu nedosáhl takové rozumové a mravní vyspělosti, aby byl schopný rozpoznat, že jedná protiprávně, a nebo ovládat své jednání

2.2.2 Typové znaky trestného činu

Typové znaky trestného činu se liší dle konkrétního trestného činu. K nalezení jsou ve skutkové podstatě konkrétního trestného činu. Řadí se sem:

⁶ FENYK, Jaroslav; CÍSAŘOVÁ, Dagmar a GŘIVNA, Tomáš. *Trestní právo procesní*. 7. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019. s. 134. ISBN 978-80-7598-306-0.

⁷ JELÍNEK, Jiří. *Trestní zákoník a trestní řád: s poznámkami a judikaturou: podle stavu k 13. 3. 2020*. Glosátor. 8. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2020. s. 180. ISBN 978-80-7502-395-7.

- objekt – zájem chráněný trestním zákonem
- objektivní stránka – kterou tvoří dílčí znaky – jednání, následek a příčinný vztah mezi nimi
- subjekt – pachatel trestného činu
- subjektivní stránka – vnitřní vztah pachatele k jeho jednání, zavinění nedbalostní a úmyslné⁸

2.3 Trestní řízení

Trestním řízením se rozumí zákonem upravený postup orgánů činných v trestním řízení, jehož cílem je zjistit, zda byl trestný čin spáchán, jeho pachatele, tomuto uložit trest či ochranné opatření dle zákona a toto rozhodnutí vykonat, popřípadě jeho výkon zařídit. Dále mají orgány činné v trestním řízení za povinnost upevňovat zákonnosti k předcházení a zamezování trestné činnosti a k výchově občanů. Dalším úkolem je zajistit, aby žádná nevinná osoba nebyla odsouzena za trestný čin, který nespáchala.

Předmětem trestního řízení je zjišťování konkrétních skutečností, které vedou k odhalení a usvědčení pachatele, rozhodnutí o něm a výkonu tohoto rozhodnutí.⁹ V širším smyslu je předmětem trestního řízení také rozhodnout o nároku poškozeného na náhradu škody a nemajetkové újmy a objasnit okolnosti, které vedly k trestné činnosti.¹⁰ “Naplnění úkolu trestního řízení je podmíněno striktním požadavkem práva na soudní ochranu (článek 36 odst. 1 Listiny) a práva na spravedlivý proces (článek 6 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod).”¹¹

⁸ *Znaky trestného činu*. Online. Trest pro každého. 2023. Dostupné z: <https://www.trestprokazdeho.cz/trestny-cin/znaky/>. [cit. 2024-03-09].

⁹ FENYK, Jaroslav; CÍSAŘOVÁ, Dagmar a GŘIVNA, Tomáš. *Trestní právo procesní*. 7. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019. s. 25-29. ISBN 978-80-7598-306-0.

¹⁰ JELÍNEK, Jiří. *Trestní právo procesní: podle stavu k 1. 1. 2022*. Student (Leges). 6. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2022. s. 27. ISBN 978-80-7502-550-0.

¹¹ FENYK, Jaroslav; CÍSAŘOVÁ, Dagmar a GŘIVNA, Tomáš. *Trestní právo procesní*. 7. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019. s. 29. ISBN 978-80-7598-306-0.

Trestní řízení se vyznačuje státním donucením. V trestním řízení dochází k zásahům do práv osob a proto je nutné jasně stanovit pravidla, která se označují jako zákonné postupy. Některé zásady trestního řízení vyplývají z § 2 trestního řádu:

- zásada stíhání jen ze zákonných důvodů - nikdo nemůže být stíhán jinak, než ze zákonných důvodů a způsobem, který zákon stanoví
- zásada presumpce nevinny – “dokud pravomocným odsuzujícím rozsudkem soudu není vyslovena vina, nelze na toho, proti němuž se vede trestní řízení, hledět, jako by byl vinen”¹²
- zásada legality – státní zástupce je povinen stíhat všechny trestné činy o nichž se dozví (pokud není stanoveno jinak)
- zásada vyhledávací – orgány činné v trestním řízení jsou povinny zjišťovat právně relevantní skutečnosti a vyhledat o nich důkazy i bez návrhu stran
- zásada obžalovací – výkon funkce obžaloby, obhajoby a soudu je svěřen zvláštnímu subjektu (obžaloba -> státnímu zástupci, obhajoba -> obžalovanému a obhájci, soud -> řídí jednání).¹³ “Trestní stíhání před soudy je možné jen na základě obžaloby, návrhu na potrestání, nebo návrhu na schválení dohody o prohlášení viny a přijetí trestu (dále jen “dohoda o vině a trestu”), které podává státní zástupce. Veřejnou žalobu v řízení před soudem zastupuje státní zástupce.”¹⁴

2.3.1 Subjekty a strany v trestním řízení

“Subjekty trestního řízení se rozumí činitelé, kteří mají a vykonávají vlastním jménem vliv na průběh řízení, a kterým zákon dává k uskutečnění tohoto

¹² FENYK, Jaroslav; CÍSAŘOVÁ, Dagmar a GRIVNA, Tomáš. *Trestní právo procesní*. 7. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019. s. 113. ISBN 978-80-7598-306-0.

¹³ JELÍNEK, Jiří. *Trestní právo procesní: podle stavu k 1. 1. 2022*. Student (Leges). 6. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2022. s. 170-174. ISBN 978-80-7502-550-0.

¹⁴ JELÍNEK, Jiří. *Trestní zákoník a trestní řád: s poznámkami a judikaturou: podle stavu k 13. 3. 2020*. Glosátor. 8. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2020. s. 597-598. ISBN 978-80-7502-395-7.

vlivu určitá procesní práva nebo ukládá určité procesní povinnosti.”¹⁵ To, že je subjekt nositelem určitých práv a povinností, které může uplatňovat vlastním jménem nazýváme právní subjektivitou. Subjekty trestního řízení se rozumí: **orgány činné v trestním řízení** (tzn. soud, státní zástupce a policejní orgán) a **osoba, proti níž se řízení vede**, dále také poškozený, zúčastněná osoba a osoby s tzv. samostatnými obhajovacími právy. V řízení proti mladistvým je subjektem trestního řízení též orgán sociálně-právní ochrany dětí a probační úředník. Svědkové, znalci a tlumočníci mohou být za určitých okolností také subjekty trestního řízení (to neplatí, vypovídají-li v rámci dokazování).¹⁶ Procesní postavení osoby, proti níž je trestní řízení vedeno se v průběhu řízení mění. Zprvu je osoba podezřelá = osoba podezřelá ze spáchání trestného činu a je u ni dán některý z důvodů vazby, byla zadržena, a dosud proti ni nebylo zahájeno trestní stíhání, dále proti ni může být vedeno tzv. zkrácené přípravné řízení. Dalším stádiem procesního postavení osoby je osoba obviněná – to je taková osoba, proti níž bylo již zahájeno trestní stíhání a je obviněnou až do nařízení hlavního líčení soudem. Po nařízení hlavního líčení se obviněný označuje jako obžalovaný. V posledním stádiu se stává osoba odsouzenou – to je taková osoba, proti níž byl vydán odsuzující rozsudek, nebo trestní příkaz, který již nabyl právní moci.¹⁷

Stranou v trestním řízení nazýváme subjekt oprávněný uplatňovat nebo podporovat obžalobu, nebo sebe či jiného proti obžalobě obhajovat. Stranami jsou jen určité subjekty. Z tohoto vyplývá, že je rozdíl mezi stranou trestního řízení a subjekty trestního řízení. Stranou jsou nejdůležitější subjekty trestního řízení, které mohou vystupovat v řízení před soudem pod vlastním jménem, mají právo aktivně se účastnit, uplatňovat své procesní návrhy a provádět důkazy. Mohou se vyjadřovat k provádění úkonů a podávat opravné prostředky. Pokud je některý subjekt označen za stranu, znamená to, že je mu dáno maximum jeho práv – např.

¹⁵ JELÍNEK, Jiří. *Trestní právo procesní: podle stavu k 1. 1. 2022*. Student (Leges). 6. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2022. s. 201. ISBN 978-80-7502-550-0.

¹⁶ FENYK, Jaroslav; CÍSAŘOVÁ, Dagmar a GRIVNA, Tomáš. *Trestní právo procesní*. 7. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019. s. 120-121. ISBN 978-80-7598-306-0.

¹⁷ JELÍNEK, Jiří. *Trestní právo procesní: podle stavu k 1. 1. 2022*. Student (Leges). 6. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2022. s. 251-252. ISBN 978-80-7502-550-0.

nahlížet do spisů, činění návrhů apod. Hlavními stranami v trestním řízení před soudem je státní zástupce a obžalovaný. Poškozený je samostatnou, nezávislou stranou trestního řízení.¹⁸ Subjekty trestního řízení mají různé procesní role, například státní zástupce je orgánem, který řídí a koná dozor v přípravném řízení, kdežto v řízení před soudem je orgánem obžaloby.

2.4 Procesní úkony

Procesními úkony rozumíme takové úkony, s jejichž provedením nebo zanedbáním spojuje zákon určité právní účinky (vznik, změnu nebo zánik procesně právních vztahů). Procesní úkony nelze zaměňovat s ostatními úkony, ke kterým také dochází v trestním řízení, jako je například plán vyšetřování. Takové úkony jsou pouze organizační, evidenční a podobné povahy, nemají ale za úkol zakládat procesněprávní vztahy a tím pádem nemají ani procesněprávní důsledky. Procesní úkony rozlišujeme primárně podle obsahu a podle toho, od koho vycházejí. Mezi procesní úkony orgánů činných v trestním řízení řadíme:

- úkony prováděné před zahájením trestního stíhání – např. sledování osob a věcí
- úkony prováděné po zahájení trestního stíhání nebo v souvislosti s ním – např. usnesení o zahájení trestního stíhání
- úkony soudce v přípravném řízení – např. rozhodnutí o vzetí do vazby
- úkony v řízení před soudem – např. hlavní líčení
- ve výkonávacím řízení – např. nařízení výkonu trestu
- při udělování milosti a použití amnestie
- v rámci právního styku s cizinou

U procesních úkonů orgánů činných v trestním řízení trestní řád stanoví obecnou zásadu, že při jejich provádění je nutno šetřit osoby úkonu zúčastněných, jejich práva i osobnost. Procesní úkony vycházející od orgánů činných v trestním řízení mají zvlášť striktní formu, a to hlavně kvůli zabezpečování dodržování

¹⁸ JELÍNEK, Jiří. *Trestní právo procesní: podle stavu k 1. 1. 2022*. Student (Leges). 6. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2022. s. 202-204. ISBN 978-80-7502-550-0.

zákonnosti. Jejich porušení může znamenat například to, že výsledek úkonu s nedodrženým postupem – tedy vadný úkon nemůže být před soudem použit jako důkaz. O každém úkonu se sepíše protokol (při úkonu nebo bezprostředně po něm), nestanoví-li zákon jinak. Protokol musí obsahovat pojmenování příslušného orgánu, místo, čas a předmět úkonu, jména a příjmení úředních osob (též jejich funkce), přítomných stran (příp. jejich zákonných zástupců), obhájců a zmocněnců, dále vylíčení průběhu úkonu (stručně a výstižně) a podstatný obsah rozhodnutí při úkonu, návrhy stran, poučení a námitky. Po novelizaci zákona č. 283/2004 Sb. Zákon, kterým se mění zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 265/2001 Sb., kterým se mění zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony v roce 2004 se požaduje obligatorně zvukový záznam o hlavním líčení, nerozhodne-li předseda senátu jinak. Zvukový záznam se uchovává na nosiči informací se spisem a jeho výmaz není umožněn dříve, než skartace samotného spisu. Pro jednání orgánů činných v trestním řízení v rámci procesních úkonů platí zásada oficiality – orgány činné v trestním řízení postupují z úřední povinnosti).

Procesní úkony stran můžeme definovat jako:

- návrhy – např. na provedení důkazů
- žádosti – např. o propuštění z vazby
- opravné prostředky – např. stížnost

Procesní úkony stran mohou strany provádět osobně, nebo prostřednictvím svých zástupců.

Co se týče místa a času u procesních úkonů obecně, je zde většinovým pravidlem, že se konají za přímé účasti soudu, státního zástupce nebo policejního orgánu, tudíž se zpravidla konají v úřední místnosti toho, kdo je provádí v jeho pracovní době. ¹⁹ “Jednáním jazykem před českými soudy je čeština. Avšak každý, kdo prohlásí, že neovládá český jazyk, je oprávněn používat před orgány činnými

¹⁹ FENYK, Jaroslav; CÍSAŘOVÁ, Dagmar a GRIVNA, Tomáš. *Trestní právo procesní*. 7. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019. s. 261-263. ISBN 978-80-7598-306-0.

v trestním řízení svého mateřského jazyka nebo jazyka, o kterém uvede, že ho ovládá.”²⁰ V případě, že je potřeba přetlumočit obsah písemnosti, výpovědi či jiného procesního úkonu, přibere se tlumočník.

2.5 Rozdíl mezi procesním zadržením a zajištěním osoby policistou

Na počátek je nutno říci, že každé z těchto úkonů, tedy jeho důvody a podmínky jsou uvedeny v odlišném zákoně. Podrobnější informace o zadržení nalezneme v trestním řádu, kdežto informace o zajištění nalezneme v zákoně č. 273/2008 Sb. o Policii České republiky (dále jen “zákon o PČR”).

- **Zadržení** – obecně zadržením se rozumí procesní úkon, kterým má za cíl zajistit přítomnost osoby pro dosažení účelu trestního řízení. Je opatřením, které lze v neodkladných a naléhavých případech použít jednak vůči obviněnému a jednak vůči osobě podezřelé ze spáchání TČ. Podstatou zadržení obviněného či podezřelého je krátkodobé omezení osobní svobody. Trestní řád rozlišuje: **a) zadržení obviněného policejním orgánem** (§ 75 trestního řádu), **b) zadržení osoby podezřelé** (§ 76 trestního řádu).²¹ Podrobnějším rozbohem jednotlivých způsobů zadržení se budu věnovat v kapitole 3.4 – Zadržení, příkaz k zadržení.

- **Zajištění** – ustanovení § 26 zákona o PČR – zajištění osoby upravuje postup policisty, za jakých podmínek a jakým způsobem je policista oprávněn osobu zajistit. Jde o krátkodobé fyzické zajištění osoby, které může trvat nejdéle 24 hodin od okamžiku omezení osobní svobody osoby. Důvody, pro které je policista oprávněn zajistit osobu, jsou taxativně uvedeny v § 26, odst. 1, písm. a) až i) tohoto zákona. “Policista je oprávněn zajistit osobu, která a) svým jednáním bezprostředně ohrožuje svůj život, život nebo zdraví jiných osob anebo majetek, b) v budově útvaru policie

²⁰ FENYK, Jaroslav; CÍSAŘOVÁ, Dagmar a GŘIVNA, Tomáš. *Trestní právo procesní*. 7. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019. s. 267. ISBN 978-80-7598-306-0.

²¹ JELÍNEK, Jiří. *Trestní zákoník a trestní řád: s poznámkami a judikaturou: podle stavu k 13. 3. 2020*. Glosátor. 8. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2020. s. 749-750. ISBN 978-80-7502-395-7.

úmyslně znečišťuje nebo poškozuje majetek anebo slovně uráží policistu nebo jinou osobu, c) má být předvedena podle jiného právního předpisu, d) utekla z výkonu trestu odnětí svobody, z výkonu ochranného léčení, ústavní výchovy, předběžného opatření nebo ochranné výchovy anebo ze zabezpečovací detence, e) při předvedení kladla odpor nebo se pokusila o útěk, f) byla přistižena při jednání, které má znaky přestupku, je-li důvodná obava, že bude v protiprávním jednání pokračovat anebo mařit řádné objasnění věci, g) není trestně odpovědná a byla přistižena při jednání, které má znaky trestného činu, je-li důvodná obava, že bude v protiprávním jednání pokračovat anebo mařit řádné objasnění věci, h) je nezletilá, je-li to nezbytné pro její navrácení do rodičovské nebo jiné obdobné péče jejímu zákonnému zástupci, i) byla dopadena na základě pronásledování podle § 92 prováděném příslušníkem zahraničního bezpečnostního sboru.”²²

2.6 Rozdíl mezi vazební věznicí a policejní celou

Zásadní rozdíl mezi vazební věznicí a policejní celou opět spočívá v zákoně. Pojem “vazba ” a všechny její náležitosti nalezneme v trestním řádu (§ 67 - § 74), podrobněji v kapitole 3.8 – Vazba, pojem “policejní cely” pak v zákoně o PČR (§ 28 - § 33).

Policejní cela (dále jen „cela“) – policista je oprávněn vzít do cely osobu zajištěnou, zadrženou, zatčenou, dodávanou do výkonu trestu odnětí svobody, zabezpečovací detence, ochranného léčení nebo ochranné výchovy (dále jen „tresty a ochranná opatření“), osobu převzatou policistou k provedení procesních úkonů z vazby, a z budov, kde vykonává trest či ochranné opatření, osobu předvedenou podle § 63 nebo § 65 zákona o PČR, nelze-li pro odpor osoby zajistit provedení tohoto úkonu.²³ Zadržuje policejní orgán s ohlášením státnímu zástupci

²² Úplné znění zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky: Úplné znění zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich ; Úplné znění zákona č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích. Vydání: sedmnácté. Edice kapesních zákonů. Praha: Armex Publishing, 2021. s. 18-19. ISBN 978-80-87451-77-9.

²³ Úplné znění zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky: Úplné znění zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich ; Úplné znění zákona č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích. Vydání: sedmnácté. Edice kapesních zákonů. Praha: Armex Publishing, 2021. s. 20. ISBN 978-80-87451-77-9.

či samotný státní zástupce. Policejní orgán je povinný osobu v policejní cele do 48 hodin vyslechnout, dále buď a) propustit na svobodu, b) předložit materiál státnímu zástupci k podání návrhu na vzetí do vazby, trestní stíhání, nebo c) trestní stíhání, sdělení obvinění – stíhání na svobodě. Pokud je zvolena možnost b) – státní zástupce je povinen návrh doručit soudu do 48 hodin od zadržení. Dále soudce musí osobu zadrženou vyslechnout a do 24 hodin od doručení návrhu rozhodnout o a) propuštění či b) rozhodnutí o usnesení o vzetí do vazby.²⁴

3 Procesní úkony k zajištění osob

Pro to, aby bylo trestní řízení úspěšné je potřebná přítomnost některých osob. Opatření jejich přítomnosti se zajišťuje procesními úkony, které ve většině zasahují do občanských práv a svobod.²⁵ “Základní práva a svobody jsou pod ochranou soudní moci. Nedotknutelnost osoby a jejího soukromí je zaručena. Omezena může být jen v případech stanovených zákonem. Nikdo nesmí být mučen ani podroben krutému, nelidskému nebo ponižujícímu zacházení nebo trestu. Osobní svoboda je zaručena. Nikdo nesmí být stíhán nebo zbaven svobody jinak než z důvodů a způsobem, který stanoví zákon.”²⁶ Jde o projev donucovací moci orgánů činných v trestním řízení, který ale na rozdíl od trestu není sankcí, nýbrž jen jedním z nezbytných prostředků k dosažení účelu řízení. “Zajišťovací prostředky používané vůči obviněnému mají tedy povahu nezbytného omezení občanských práv, nikoli trestní sankce.”²⁷ U procesních úkonů k zajištění osob se projevuje *zásada přiměřenosti*.

²⁴ JELÍNEK, Jiří. *Trestní zákoník a trestní řád: s poznámkami a judikaturou: podle stavu k 13. 3. 2020*. Glosátor. 8. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2020. s. 751-753. ISBN 978-80-7502-395-7.

²⁵ FENYK, Jaroslav; CÍSAŘOVÁ, Dagmar a GRIVNA, Tomáš. *Trestní právo procesní*. 7. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019. s. 283. ISBN 978-80-7598-306-0.

²⁶ *Listina základních práv a svobod* vyhlášená usnesením Předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb. jako součást ústavního pořádku České republiky v posledním znění.

²⁷ FENYK, Jaroslav; CÍSAŘOVÁ, Dagmar a GRIVNA, Tomáš. *Trestní právo procesní*. 7. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019. s. 284. ISBN 978-80-7598-306-0.

3.1. Předvolání

Je to výzva příslušného orgánu činného v trestním řízení, aby se potřebná osoba z určitého procesního důvodu v určitý den a hodinu dostavila k tomuto orgánu. Je nejběžnějším prostředkem, kterým si orgán činný v trestním řízení obstarává přítomnost potřebných osob k jinému procesnímu úkonu (např. výslech).²⁸ “Dostavit se na předvolání jsou povinni všichni, tedy i osoby, jejichž výslech je zakázán, a osoby, které mají právo odepřít výpověď. Jedinou výjimku tvoří osoby požívající výsad a imunit podle zákona nebo mezinárodního práva.”²⁹ Předvolání má formu opatření, ve kterém je mimo jiné uvedeno místo a čas procesního úkonu, jeho předmět, dále v jakém procesním postavení je osoba předvolána. Má zpravidla formu písemnou, která se doručí adresátovi do vlastních rukou. V předvolání je osoba upozorněna, že může být předvedena, nebo ji může být uložena pořádková pokuta. Tyto důraznější způsoby zajištění přítomnosti osoby mohou být užity tehdy, nedostaví-li se předvolaná osoba bez dostatečné omluvy k příslušnému orgánu činném v trestním řízení. Pokud se osoba předvolaná nedostaví opakovaně (minimálně dvakrát) a nepodaří se ji předvést, může být vzata do vazby, nehledě na závažnost činu. Je třeba brát zřetel také na to, že u některých procesních úkonů není třeba přítomnosti osoby, tudíž se o úkonu pouze vyrozumí, aby osoba mohla případně vykonat svá práva (např. vyrozumění o veřejném zasedání).³⁰

3.2 Předvedení

Pokud osoba dříve předvolána nedbala dostavit se k příslušnému orgánu činném v trestním řízení, který ji řádně předvolal bez dostatečné omluvy, přichází na řadu procesní úkon předvedení, jehož cílem je zajistit účast osoby na určitém

²⁸ JELÍNEK, Jiří. *Trestní právo procesní: podle stavu k 1. 1. 2022*. Student (Leges). 6. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2022. s. 341. ISBN 978-80-7502-550-0.

²⁹ *Práva a ochrana práv svědka*. Online. Státní zastupitelství. 2024. Dostupné z: <https://verejnazaloba.cz/vice-o-sz/vse-podstatne-o-trestnim-rizeni/kdo-je-kdo-v-trestnim-rizeni/svedek/>. [cit. 2024-03-09].

³⁰ FENYK, Jaroslav; CÍSAŘOVÁ, Dagmar a GRIVNA, Tomáš. *Trestní právo procesní*. 7. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019. s. 285-286. ISBN 978-80-7598-306-0.

úkonu trestního řízení.³¹ Předvedení je ale přípustné i bez předchozího předvolání, pokud se osoba, jejíž účast je vyžadována skrývá, nebo nemá stále bydliště.³² Předvedení má formu opatření. Není u něho podmínkou předchozího uložení pořádkové pokuty, ale pořádková pokuta mu může být uložena a zároveň může být předveden. Předvedení vykonává příslušný policejní orgán na základě (zpravidla) písemného požádání orgánu činného v trestním řízení (žádost má zpravidla formu písemnou, ale může být učiněna také telefonem, telefaxem a telegraficky). Předvedení se týká zejména osoby obviněného, svědka, a dalších osob, které byly řádně předvolány k podání vysvětlení, kde byly mimo jiné poučeny o následcích nedostavení se, ale i přes to se bez dostatečné domluvy nedostavily. Znalec a tlumočník nemohou být předvedeni.³³ Procesní předvedení dle § 90 trestního řádu je nutné odlišovat od předvedení k podání vysvětlení dle § 61, odst. 5 zákona o PČR a předvedení k prokázání totožnosti dle § 63, odst. 3 tohoto zákona.³⁴

3.3 Pořádková pokuta

Pořádková pokuta je projevem disciplinární pravomoci orgánů činných v trestním řízení, to znamená, že je tzv. *procesní sankcí*. I přes to, že má sankční povahu, očekává se od ní účinek donucovací. Postižen pořádkovou pokutou může být zejména obviněný, ale i jiné osoby zúčastněné na trestním řízení. Jejím cílem je postihnout osobu za to, že nedbala příkazu orgánů činných v trestním řízení dostavit se k procesnímu úkonu a aby tato neochota byla odstraněna. Pořádkovou pokutu lze udělit osobě, která byla předvolána a přesto se nedostavila bez

³¹ FENYK, Jaroslav; CÍSAŘOVÁ, Dagmar a GRIVNA, Tomáš. *Trestní právo procesní*. 7. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019. s. 287. ISBN 978-80-7598-306-0.

³² JELÍNEK, Jiří. *Trestní zákoník a trestní řád: s poznámkami a judikaturou: podle stavu k 13. 3. 2020*. Glosátor. 8. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2020. s. 804. ISBN 978-80-7502-395-7.

³³ FENYK, Jaroslav; CÍSAŘOVÁ, Dagmar a GRIVNA, Tomáš. *Trestní právo procesní*. 7. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019. s. 287. ISBN 978-80-7598-306-0.

³⁴ *Úplné znění zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky: Úplné znění zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich; Úplné znění zákona č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích*. Vydání: sedmácté. Edice kapesních zákonů. Praha: Armex Publishing, 2021. s. 34-35. ISBN 978-80-87451-77-9.

dostatečné omluvy. Toto vše se děje za předpokladu, že v předvolání osoba byla upozorněna na tuto skutečnost. Pořádkovou pokutu mají právo udělit všechny orgány činné v trestním řízení, přičemž maximální výše této pokuty činí 50.000 Kč. Pořádkovou pokutu lze uložit opakovaně, pokud je k tomu důvod. O pořádkové pokutě se rozhoduje formou usnesení a je proti ni tudíž přípustná stížnost – o této stížnosti rozhoduje soud.³⁵

3.4 Zadržení

Zadržením rozumíme krátkodobé zbavení osobní svobody osoby, proti které dosud nebylo zahájeno trestní stíhání. Účelem zadržení je u obviněného a podezřelého předběžné zajištění těchto osob, jsou-li dána důvody vazby, a mimo rámec vazebních důvodů k zajištění důkazů, zamezení útěku a ke zjištění totožnosti pokud jde o osobu přistiženou při činu. I zde je nutno rozlišovat pojmy procesní zadržení a zajištění osoby policistou dle zákona o PČR, konkrétně § 26 (podrobněji viz kapitola 2.5 - Rozdíl mezi procesním zadržením a zajištěním osoby policistou).

Zadržení dle trestního řádu dělíme na:

- zadržení obviněného policejním orgánem (§ 75 trestního řádu) - policejní orgán může obviněného zadržet pouze tehdy, je-li dán některý z důvodů vazby (viz kapitola 3.7 – Vazba). Policejní orgán je povinen zadržení bezodkladně ohlásit státnímu zástupci, kterému rovněž předá opis protokolu sepsaného při zadržení a státní zástupce na základě tohoto podá návrh na vzetí do vazby. Zmíněný postup je potřeba vykonat s ohledem na to, že obviněný musí být nejpozději do 48 hodin od zadržení odevzdání soudu, jinak musí být propuštěn na svobodu³⁶
- zadržení osoby podezřelé (§ 76 trestního řádu) –

³⁵ FENYK, Jaroslav; CÍSAŘOVÁ, Dagmar a GŘIVNA, Tomáš. *Trestní právo procesní*. 7. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019. s. 287. ISBN 978-80-7598-306-0.

³⁶ JELÍNEK, Jiří. *Trestní zákoník a trestní řád: s poznámkami a judikaturou: podle stavu k 13. 3. 2020*. Glosátor. 8. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2020. s. 749. ISBN 978-80-7502-395-7.

“(1) Osobu podezřelou ze spáchání trestného činu může, je-li dán některý z důvodů vazby (§ 67), policejní orgán v naléhavých případech zadržet, i když dosud proti ní nebylo zahájeno trestní stíhání (§ 160 odst. 1). K zadržení je třeba předchozího souhlasu státního zástupce. Bez takového souhlasu lze zadržení provést, jen jestliže věc nesnese odkladu a souhlasu předem nelze dosáhnout, zejména byla-li osoba přistižena při trestném činu nebo zastižena na útěku.

(2) Osobní svobodu osoby, která byla přistižena při trestném činu nebo bezprostředně poté, smí omezit *kdokoli*, pokud je to nutné ke zjištění její totožnosti, k zamezení útěku nebo k zajištění důkazů. Je však povinen tuto osobu předat ihned policejnímu orgánu; příslušníka ozbrojených sil může též předat nejbližšímu útvaru ozbrojených sil nebo správci posádky. Nelze-li takovou osobu ihned předat, je třeba některému z uvedených orgánů omezení osobní svobody bez odkladu oznámit.

(3) Policejní orgán, který provedl zadržení, zadrženou osobu vyslechne a o výsledku sepíše protokol, v němž označí místo, čas a bližší okolnosti zadržení a uvede osobní údaje zadržené osoby, jakož i podstatné důvody zadržení.

(4) Policejní orgán, který zadržení provedl nebo kterému byla podle odstavce 2 odevzdána osoba přistižená při trestném činu, ji propustí bezodkladně na svobodu v případě, že bude podezření rozptýleno nebo důvody zadržení z jiné příčiny odpadnou. Nepropustí-li zadrženou osobu na svobodu, předá státnímu zástupci protokol o jejím výsledku s vyhotovením usnesení o zahájení trestního stíhání a další důkazní materiál tak, aby státní zástupce popřípadě mohl podat návrh na vzetí do vazby. Návrh musí policejní orgán podat bez odkladu, aby osoba zadržená podle tohoto zákona mohla být odevzdána soudu nejpozději do 48 hodin od tohoto zadržení; jinak musí být propuštěna na svobodu.

(5) Ustanovení § 33 odst. 1, 5 a 6, § 91, 92, 93 a 95 je třeba přiměřeně dbát i tehdy, jestliže je zadržená osoba vyslýchána v době, kdy ještě proti ní nebylo zahájeno trestní stíhání (§ 160).

(6) Zadržovaný podezřelý má právo požadovat, aby obhájce byl přítomen při jeho výslechu podle odstavce 3, ledaže je obhájce ve lhůtě uvedené v odstavci 4 nedosažitelný.”³⁷

- omezení osobní svobody podezřelé osoby kteroukoli jinou osobou – dle § 76, odst. 2 trestního řádu smí kdokoli omezit svobodu osoby, která byla přistižena při trestném činu (nebo bezprostředně po něm). Platí zde, že pokud se tak stalo, osoba provádějící úkon je povinna osobu omezenou na osobní svobodě předat policejnímu orgánu ihned, nebo mu to alespoň bezodkladně oznámit.

Ve zkráceném přípravném řízení jde procesně o podezřelého, který má stejná práva jako obviněný. Zadržení obviněného zde nepřichází v úvahu z důvodu, že se trestní stíhání se zahajuje doručením návrhu státního zástupce na potrestání. Podezřelý má právo zvolit si obhájce. Pokud tak neučiní, ale nebude propuštěn ze zadržení a bude předán soudu s návrhem na potrestání, je třeba mu obhájce ustanovit na dobu, po kterou trvají důvody zadržení. Zadržení má formu opatření, není proti němu možné podat žádný opravný prostředek. Zadržení se vykonává v policejních celách a jeho výkon je upraven v zákoně o PČR, v ustanoveních § 28-33. Po dobu zadržení je možné omezovat pouze občanská práva a svobody, jejichž výkon by byl v rozporu s účelem zadržení. Státní zástupce je povinen osobu zadrženou odevzdat do 48 hodin soudu s návrhem a vzetí do vazby, pokud není nařízeno propuštění této osoby. Propuštění může nařídit státní zástupce na základě došlých materiálů, nebo po opětovném výslechu osoby zadržené. Soudce, kterému byla osoba předána je povinen osobu do 24 hodin od doručení vyslechnout a rozhodnout o jejím vzetí do vazby, nebo propuštění. Výslechu se může zúčastnit obhájce i státní zástupce a mohl u zadrženého také klást otázky. Pokud se zákonná lhůta 24 hodin nesplní, osoba musí být propuštěna na svobodu.

³⁷ JELÍNEK, Jiří. *Trestní zákoník a trestní řád: s poznámkami a judikaturou: podle stavu k 13. 3. 2020*. Glosátor. 8. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2020. s. 750. ISBN 978-80-7502-395-7.

3.4.1 Lhůty zadržení

Policejní orgán, který zadržel osobu, je povinen ji do 48 hodin předvést na policejní stanici, provést osobní prohlídku, zjistit totožnost této osoby, vyslechnout je a sepsat o tom protokol – dále: **a)** propustit na svobodu, **b)** předložit materiál státnímu zástupci k podání návrhu na vzetí do vazby (trestní stíhání) nebo **c)** trestní stíhání, sdělení obvinění (stíhání na svobodě). Pokud je zvolena možnost b) – státní zástupce je povinen návrh doručit soudu do 48 hodin od zadržení. Dále soudce musí osobu zadrženou vyslechnout a do 24 hodin od doručení návrhu rozhodnout o **a)** propuštění či **b)** rozhodnutí o usnesení o vzetí do vazby.³⁸

3.5 Příkaz k zadržení

Příkaz k zadržení upravuje § 76a trestního řádu takto: nelze-li osobě podezřelé ze spáchání trestného činu, je-li u ni dán některý z důvodů vazby, doručit opis usnesení o zahájení trestního stíhání a nelze-li tuto osobu předvolat, předvést, nebo bez odkladu zadržet, vydá soudce příkaz k zatčení. Návrh na příkaz k zatčení podává státní zástupce. Na základě příkazu k zadržení osobu zadrží policejní orgán, který je povinen jí neprodleně doručit opis usnesení o zahájení trestného stíhání, vyslechnout ji, a společně s protokolem a dalšími důkazními materiály předat státnímu zástupci. Policejní orgán je též povinen vypátrat pobyt této osoby, jestliže to situace vyžaduje. Státní zástupce poté podá návrh na vzetí do vazby do 48 hodin od jejího zadržení. Pokud se tato lhůta nestihne, je potřeba osobu propustit na svobodu. Soudce, kterému byla osoba předána je povinen osobu do 24 hodin od doručení vyslechnout a rozhodnout o jejím vzetí do vazby, nebo propuštění. Výslechu se může zúčastnit obhájce i státní zástupce a mohl u zadrženého také klást otázky. Pokud se zákonná lhůta 24 nesplní, osoba musí být propuštěna na svobodu. Příkaz k zatčení dle § 76a trestního řádu je obdobou příkazu k zatčení dle § 69 trestního řádu. Zásadní rozdíl

³⁸ 48 hodin: co všechno musí policie, státní zástupce a soud stihnout po zadržení podezřelého? Online. Tikal legal. 2024. Dostupné z: <https://tikallegal.cz/trestni-pravo/48-hodin-co-vsechno-musi-policie-statni-zastupce-a-soud-stihnout-po-zadrzeni-podezreleho/>. [cit. 2024-03-09].

spočívá v tom, že příkaz k zatčení lze uplatnit jako opatření vůči obviněnému, kdežto příkaz k zadržení je opatření proti podezřelému.³⁹

3.6 Příkaz k zatčení

Příkaz k zatčení je upraven v § 69 trestního řádu. “Zatčením se rozumí zjištění pobytu, zadržení a krátkodobé omezení osobní svobody obviněného za účelem jeho dodání orgánu, který příkaz k zatčení vydal.”⁴⁰ Příkaz k zatčení uplatňuje soudce na návrh státního zástupce (v přípravném řízení), nebo předseda senátu (v řízení před soudem), pokud je dán některý z důvodů vazby (viz kapitola 3.7 – Vazba) a obviněného nelze předvolat, předvést, ani zadržet. Pokud obviněnému nelze doručit opis usnesení o zahájení trestního stíhání, nemůže být vydán příkaz k zatčení, ale může být vydán příkaz k zadržení (viz kapitola 3.5 – Příkaz k zadržení).⁴¹ Formální náležitosti příkazu k zatčení: příkaz musí obsahovat mimo jiné popis skutku, pro nějž je obviněný stíhán, označení trestného činu a popis důvodů příkazu k zatčení. Dále musí obsahovat údaje zjišťující, že obviněný nebude zaměněn s jinou osobou. Příkaz k zatčení nemá formu rozhodnutí, tudíž proti němu není přípustná stížnost. Zatčení provádí policejní orgán. Po zatčení policejním orgánem musí být zatčená osoba nejpozději do 24 hodin dodána soudu (příslušně tomu, který příkaz vydal – pokud nelze – dodání jiného věcně příslušnému soudu), pokud se tak nestane, osoba musí být propuštěna na svobodu. Po dodání soudu soudce osobu zatčenou vyslechne, dále rozhodne o vazbě a toto rozhodnutí sdělí obviněnému do 24 hodin od doby dodání soudu. Není-li rozhodnutí obviněnému sděleno do lhůty 24 hodin, obviněný musí být propuštěn na svobodu. U výslechu může být na požádání obviněného přítomen obhájce, kterého si obviněný sám zvolil. S obhájcem je osoba obviněná oprávněna komunikovat již v průběhu zatčení. Dále je oprávněna komunikovat

³⁹ JELÍNEK, Jiří. *Trestní zákoník a trestní řád: s poznámkami a judikaturou: podle stavu k 13. 3. 2020*. Glosátor. 8. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2020. s. 751-753. ISBN 978-80-7502-395-7.

⁴⁰ FENYK, Jaroslav; CÍSAŘOVÁ, Dagmar a GRIVNA, Tomáš. *Trestní právo procesní*. 7. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019. s. 291. ISBN 978-80-7598-306-0.

⁴¹ FENYK, Jaroslav; CÍSAŘOVÁ, Dagmar a GRIVNA, Tomáš. *Trestní právo procesní*. 7. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019. s. 291. ISBN 978-80-7598-306-0.

prostřednictvím písemných sdělení či telefonu s osobou, kterou si určí sama na své vlastní náklady. Toto však platí pouze tehdy, je-li to technicky možné, a pokud to okolnosti umožňují. Konverzace podléhá kontrole.⁴²

3.7 Zákaz vycestování do zahraničí

Smyslem tohoto zajišťovacího opatření je zabránit obviněnému uprchnout do zahraničí a tím se vyhnout trestnímu stíhání nebo výkonu trestu. Zákaz vycestování do zahraničí upravuje § 77a trestního řádu takto - je-li vedeno trestní stíhání pro:

- úmyslný trestný čin, na který zákon stanoví trest odnětí svobody, jehož horní hranice převyšuje dvě léta
- trestný čin spáchaný z nedbalosti, na který zákon stanoví trest odnětí svobody, jehož horní hranice převyšuje tři léta

může soud, nebo soudce na návrh státního zástupce (platí v přípravném řízení) uložit toto omezení. Podmínkou je, že úkon je nezbytný pro dosažení účelu trestního řízení (*zásada proporcionality*).⁴³ Toto opatření nalezneme také v § 88h trestního řádu. Zde stojí, že tento zákaz spočívá ve vyslovení nepřípustnosti vycestovat za hranice České republiky.⁴⁴ Proces postupuje takto: předseda senátu, nebo soudce (v přípravném řízení) vyzve obviněného, kterému bylo uloženo omezení, nebo toho, kdo má u sebe jeho cestovní doklad, aby mu jej vydal a to ve lhůtě stanoveném termínu, jinak mu bude odejmut. Předseda senátu, nebo soudce zašle opis usnesení orgánu příslušnému k vydání cestovního dokladu (jde-li o občana České republiky). Pokud pominuly důvody pro uložení tohoto zákazu, předseda senátu nebo soudce zruší omezení i bez návrhu.

⁴² JELÍNEK, Jiří. *Trestní zákoník a trestní řád: s poznámkami a judikaturou: podle stavu k 13. 3. 2020*. Glosátor. 8. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2020. s. 726-727. ISBN 978-80-7502-395-7.

⁴³ JELÍNEK, Jiří. *Trestní zákoník a trestní řád: s poznámkami a judikaturou: podle stavu k 13. 3. 2020*. Glosátor. 8. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2020. s. 754. ISBN 978-80-7502-395-7.

⁴⁴ JELÍNEK, Jiří. *Trestní zákoník a trestní řád: s poznámkami a judikaturou: podle stavu k 13. 3. 2020*. Glosátor. 8. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2020. s. 793. ISBN 978-80-7502-395-7.

Cestovním dokladem se dle zákona č. 329/1999 Sb., o cestovních dokladech rozumí: "Cestovní doklad je veřejná listina opravňující občana k překračování státních hranic České republiky (dále jen "hranice") přes hraniční přechod, nestanoví-li jinak mezinárodní smlouva, jíž je Česká republika vázána, (dále jen "mezinárodní smlouva"). Cestovním dokladem občan prokazuje své jméno, popřípadě jména, příjmení, rodné číslo, podobu, státní občanství České republiky (dále jen "státní občanství") a další údaje zapsané nebo zpracované v cestovním dokladu podle tohoto zákona."⁴⁵ Obviněný, kterému byl udělen tento zákaz je oprávněn kdykoli požádat o jeho zrušení, přičemž o zrušení v tomto případě rozhoduje předseda senátu, nebo v přípravném řízení soudce a to bez zbytečného odkladu.⁴⁶ Zákaz je ukládán formou rozhodnutí, tzn. je proti němu přípustná stížnost. Zákaz může trvat pouze nezbytně nutnou dobu a zruší se v momentě, pominou-li důvody pro jeho uložení. Za určitým účelem, jako je například pracovní cesta, může předseda senátu a v přípravném řízení státní zástupce na dobu konkrétně danou povolit vycestování do zahraničí.⁴⁷

3.8 Vazba

Vazbou rozumíme dle § 67 trestního řádu procesní úkon k zajištění osoby obviněného pro účely trestního řízení a výkonu trestu. Je institutem trestního řízení, jehož použitím je obviněný dočasně zbaven osobní svobody, aby mu bylo zabráněno vyhýbat se trestu, trestnímu stíhání, pokračovat v něm a nebo mařit objasňování skutečností závažných pro trestní stíhání. Do vazby lze umístit pouze

⁴⁵ Zákon č. 329/1999 Sb., o cestovních dokladech v posledním znění.

⁴⁶ JELÍNEK, Jiří. *Trestní zákoník a trestní řád: s poznámkami a judikaturou: podle stavu k 13. 3. 2020*. Glosátor. 8. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2020. s. 754-755. ISBN 978-80-7502-395-7.

⁴⁷ FENYK, Jaroslav; CÍSAŘOVÁ, Dagmar a GRIVNA, Tomáš. *Trestní právo procesní*. 7. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019. s. 292-293. ISBN 978-80-7598-306-0.

osobu, proti níž bylo zahájeno trestné stíhání (tzn. *obviněný*).⁴⁸ “Nikdo nesmí být vzat do vazby, leč z důvodů a na dobu stanovenou zákonem a na základě rozhodnutí soudu.”⁴⁹ Zde Listina zmiňuje, že vazba je zásahem do lidských práv a svobod a proto úkon musí mít jasně daná pravidla, jako jsou důvody vazby, trvání a další. Vazba má zajišťovací funkci, nikoli výchovnou či sankční.

Základními zásadami vazby jsou:

- zásada subsidiarity – vazba by měla být vždy nejzazším prostředkem, tedy má ji být použito až v případě, že jiným, méně závažným opatřením nelze docílit potřebného
- zásada proporcionality – vazby by nemělo být užito tehdy, bylo-li by to v nepoměru k opatřením, která lze obviněnému uložit z oblasti hmotného práva

Trestní řád dále zmiňuje několik omezení, a podmínek, na které je třeba brát zřetel. Omezení udávají, že nelze vzít do vazby obviněného, který je stíhán pro:

- úmyslný trestný čin, na který zákon stanoví trest odnětí svobody, jehož horní hranice nepřevyšuje dvě léta
- trestný čin spáchaný z nedbalosti, na který zákon stanoví trest odnětí svobody, jehož horní hranice nepřevyšuje tři léta

Tato omezení ale neplatí v případě, pokud obviněný uprchl, nebo se skrýval, opakovaně se nedostavil na předvolání, nepodařilo se jej předvést ani jinak zajistit jeho přítomnost při úkonech trestního řízení, pokud je obviněný neznámé totožnosti a jeho totožnost se nepodařilo zjistit, nebo pokud již působil na svědky/spoluobviněné, mařil objasňování skutečností závazných pro trestní

⁴⁸ JELÍNEK, Jiří. *Trestní zákoník a trestní řád: s poznámkami a judikaturou: podle stavu k 13. 3. 2020*. Glosátor. 8. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2020. s. 721. ISBN 978-80-7502-395-7.

⁴⁹ *Listina základních práv a svobod* vyhlášená usnesením Předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb. jako součást ústavního pořádku České republiky v posledním znění.

stíhání, nebo opakoval trestnou činnost, pro níž je stíhán, pokračoval v ni a nebo za ni byl v posledních třech letech již odsouzen či jinak potrestán.

Obecnými podmínkami vzetí do vazby se rozumí:

- musí být splněn alespoň jeden ze tří zákonných důvodů vazby (důvody jsou uvedené v § 67 trestního řádu)
- do vazby lze vzít pouze osobu již obviněnou (tzn. bylo proti ni *zahájeno trestní stíhání*)
- nelze dosáhnout účelu vazby jiným opatřením (*zásada subsidiarity*)
- ve zkráceném přípravném řízení je vazba vyloučena
- nepřipustnost vazby v některých případech (např. pokud vazební lhůty propadnuly)

O vzetí do vazby a jejím trvání rozhoduje soud a v přípravném řízení soudce na návrh státního zástupce. O žádosti obviněného o propuštění rozhoduje soud a v přípravném řízení státní zástupce. O změně důvodů vazby rozhoduje v přípravném řízení soudce na návrh státního zástupce a v řízení před soudem soud. Rozhodnutí o vzetí do vazby má formu usnesení, je proti němu tudíž přípustná stížnost, o které rozhoduje nadřízený soud v jehož obvodu je činný státní zástupce, který napadené rozhodnutí vydal. Soud může rozhodovat o vazbě vazebním zasedáním. Jedná se tak obligatorně a v případech, kdy soud rozhoduje mimo hlavní líčení nebo veřejné zasedání, nebo jde-li o soudce, rozhoduje se vazebním zasedáním pokud jde o vzetí do vazby v přípravném řízení. Rozhodovat vazebním zasedáním se dále může v případě, že o to požádá sám obviněný, nebo pokud to soud (nebo soudce v přípravném řízení) považuje za potřebné pro účely rozhodnutí o vazbě.⁵⁰

⁵⁰ FENYK, Jaroslav; CÍSAŘOVÁ, Dagmar a GRIVNA, Tomáš. *Trestní právo procesní*. 7. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019. s. 298-307. ISBN 978-80-7598-306-0.

3.8.1 Zákonné důvody vazby

“Obviněný smí být vzat do vazby jen tehdy, jestliže z jeho jednání nebo dalších konkrétních skutečností vyplývá důvodná obava,

a) že uprchne nebo se bude skrývat, aby se tak trestnímu stíhání nebo trestu vyhnul, zejména nelze-li jeho totožnost hned zjistit, nemá-li stálé bydliště anebo hrozí-li mu vysoký trest (tzv. **vazba útěková**)

b) že bude působit na dosud nevyslechnuté svědky nebo spoluobviněné nebo jinak mařit objasňování skutečností závažných pro trestní stíhání (tzv. **vazba koluzní**)

c) že bude opakovat trestnou činnost, pro niž je stíhán, dokoná trestný čin, o který se pokusil, nebo vykoná trestný čin, který připravoval nebo kterým hrozil (tzv. **vazba předstižná**)

a dosud zjištěné skutečnosti nasvědčují tomu, že skutek, pro který bylo zahájeno trestní stíhání, byl spáchán, má všechny znaky trestného činu, jsou zřejmé důvody k podezření, že tento trestný čin spáchal obviněný, a s ohledem na osobu obviněného, povahu a závažnost trestného činu, pro který je stíhán, nelze v době rozhodování účelu vazby dosáhnout jiným opatřením.”⁵¹

Tento výčet v trestním řádu je taxativní, nesmí být tudíž užito vazby v jiných případech, než těch v zákoně uvedených. Je nutno brát v úvahu jednání obviněného, ale i další okolnosti odůvodňující některou z obav, pro které může být obviněný vzat do vazby, které trestní řád vymezuje jako “další konkrétní skutečnosti”, podrobněji v § 67. Zjištěné konkrétní skutečnosti musí být tedy relevantním důkazem pro některou z obav, pro kterou je vazba přípustná. Při onemocnění obviněného platí, že onemocnění samo o sobě není důvodem k zabránění vzetí do vazby, pokud ale obviněný s ohledem na jeho zdravotní stav

⁵¹ JELÍNEK, Jiří. *Trestní zákoník a trestní řád: s poznámkami a judikaturou: podle stavu k 13. 3. 2020*. Glosátor. 8. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2020. s. 721. ISBN 978-80-7502-395-7.

nemůže jednat tak, jak je předpokládáno v § 67, písm. a), b), c), poté se úkonu vazby nepoužije.⁵²

Vazba útěková – zde platí, že na základě zjištěných skutečností existuje obava, že se obviněný bude vyhýbat trestnímu stíhání nebo trestu. Za takovou obavu lze například považovat skutečnost, kdy se obviněný opakovaně nedostaví na předvolání k úkonu trestního řízení a nepodaří-li se ho předvést, ani jinak zajistit jeho účast. Za obavu, že se obviněný skrývá, aby se vyhnul trestnímu stíhání se ale nedá považovat například skutečnost, kdy se obviněný na předvolání nedostavil k hlavnímu líčení. Zde by se uplatnilo předvedení obviněného, které je upraveno v § 90 trestního řádu.

Vazba koluzní – zde je uvedeno působení na dosud nevyslechnuté svědky, a nebo spoluobviněného, důvodem může být ale i jakýkoli jiný záměr obviněného, který spočívá v maření objasňování skutečností, které jsou závažné, stěžejní pro trestní stíhání. Skutečnosti, které vedou k vazbě koluzní, musejí být zjištěny postupy dle trestního řádu. Řadí se sem například dokazování.

Vazba předstižná – zde jsou důvody k vazbě vymezeny taxativně. Znamená to, že vazbu předstižnou lze použít pouze, je-li důvodná obava, že obviněný bude opakovat trestnou činnost, pro kterou je stíhán, nebo dokonáno trestný čin, který se pokusil, neboli trestný čin, který připravoval, nebo jím hrozil, vykoná. Z toho vyplývá, že vazbu předstižnou lze aplikovat pouze u takových případech, kde se jednalo o trestný čin úmyslný.

3.8.2 Trvání vazby

Orgány činné v trestním řízení jsou povinny vyřizovat vazební věci s největším urychlením a přednostně, vazba může trvat pouze nezbytně nutnou dobu. Dle trestního řádu, konkrétně v § 71, je zde také uložena povinnost přezkoumávání trvání vazebních důvodů a to nejpozději každé tři měsíce od právní moci rozhodnutí o vzetí do vazby. Další přezkoumání se týká zjištění, zda nelze vazbu nahradit některým z opatření (viz kapitola 3.7.3 – Nahrazení vazby).

⁵² FENYK, Jaroslav; CÍSAŘOVÁ, Dagmar a GRIVNA, Tomáš. *Trestní právo procesní*. 7. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019. s. 298. ISBN 978-80-7598-306-0.

Pokud důvody trvání vazby pominou, obviněný musí být neprodleně propuštěn na svobodu.

Celková přípustná doba trvání vazby v trestním řízení:

- do 1 roku – je-li vedeno trestní stíhání pro přečin (dle § 14, odst. 2 trestního zákoníku)
- do 2 let – je-li vedeno trestní stíhání pro zločin (dle § 14, odst. 3 trestního zákoníku)
- do 3 let – je-li vedeno trestní stíhání pro zvláště závažný zločin (dle § 14, odst. 3 trestního zákoníku)
- do 4 let – je-li vedeno trestní stíhání pro zvláště závažný zločin, za který lze podle trestního zákoníku uložit výjimečný trest

Pro vazbu koluzní stanovil trestní řád nepřekročitelné trvání tři měsíce, nepůsobil-li obviněný na svědky nebo spoluobviněné, nebo nemařil-li objasňování skutečností důležitých pro trestní stíhání. Trestní řád odlišuje trvání vazby v přípravném řízení a trvání vazby v řízení před soudem. Jedna třetina uvedených dob připadá na přípravné řízení a dvě třetiny na řízení před soudem.⁵³ V řízení proti mladistvému platí, že vazba nesmí trvat déle, než dva měsíce a jde-li o zvláště závažné provinění (dle § 14, odst. 3 trestního zákoníku), poté nesmí trvat déle než šest měsíců.⁵⁴

3.8.3 Nahrazení vazby

V českém trestním řádu existuje několik mírnějších opatření, která mohou vazbu nahradit. Jedná se o:

- záruku zájmových sdružení občanů – lze ji přijmout v případě, že se obviněný na vyzvání dostaví k příslušnému orgánu činném v trestním řízení a sdružení občanů nabídne záruku za další jeho chování, upraveno v § 73, odst. 1, písm. a) trestního řádu

⁵³ FENYK, Jaroslav; CÍSAŘOVÁ, Dagmar a GŘIVNA, Tomáš. *Trestní právo procesní*. 7. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019. s. 301-303. ISBN 978-80-7598-306-0.

⁵⁴ FENYK, Jaroslav; CÍSAŘOVÁ, Dagmar a GŘIVNA, Tomáš. *Trestní právo procesní*. 7. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019. s. 316. ISBN 978-80-7598-306-0.

- záruku důvěryhodné osoby – takovou osobou se rozumí ten, kdo je schopen pozitivně ovlivňovat chování obviněného a nabízí za jeho chování záruku, upraveno v § 73, odst. 1, písm. a) trestního řádu

- písemný slib obviněného – platí zde podmínka, že se obviněný na vyzvání dostaví k příslušnému orgánu činném v trestním řízení, a slíbí v písemné formě, že povede řádný život bez trestné činnosti, vždy oznámí své vzdálení z místa jeho pobytu, a bude dodržovat omezení a povinnosti, které mu budou uloženy, upraveno v § 73, odst. 1, písm. b) trestního řádu

- dohled probačního úředníka – zde je podmínkou, že tímto způsobem lze dosáhnout účelu vazby vzhledem k osobě obviněného a povaze případu, obviněný je povinen dostavit se k probačnímu úředníkovi a uposlechnout omezení, které jsou mu uloženy, místo pobytu může v tomto případě měnit pouze se souhlasem probačního úředníka, upraveno v § 73, odst. 1, písm. c) trestního řádu

- uložení předběžného opatření – seznam předběžných opatření nalezneme v § 88c trestního řádu – patří sem: zákaz styku s poškozeným, osobami jemu blízkými nebo s jinými osobami (zejména svědky), zákaz vstoupit do společného obydlí obývaného s poškozeným a jeho bezprostředního okolí a zdržovat se v takovém obydlí, zákaz návštěv nevhodného prostředí, sportovních, kulturních a jiných společenských akcí a styku s určitými osobami, zákaz zdržovat se na konkrétně vymezeném místě, zákaz vycestování do zahraničí, zákaz držet a přechovávat věci, které mohou sloužit k páčání trestné činnosti, zákaz užívat, držet nebo přechovávat alkoholické nápoje nebo jiné návykové látky, zákaz hazardních her, hraní na hracích přístrojích a sázek, zákaz výkonu konkrétně vymezené činnosti, jejíž povaha umožňuje opakování nebo pokračování v trestné činnosti. Rozhodnutí o některém z těchto předběžných opatření má povahu rozhodnutí o vazbě, tedy formu usnesení a je proti němu přípustná stížnost.

- peněžitou záruku – platí zejména při vazbě útěkové a předstížné, pokud se však obviněný nedopustil z některého z trestných činů vyjmenovaných

v

§ 73a, odst. 1 trestního řádu. Peněžitou záruku může složit jak sám obviněný, tak i jiná osoba, která musí být obeznána s důvody vazby a jejími skutečnostmi a musí tak konat se souhlasem obviněného. O její přípustnosti rozhoduje příslušný orgán usnesením. Peněžitá záruka se použije k úhradě pohledávky v případě, že obviněnému byla uložena povinnost nahradit škodu, nebo nemajetkovou újmu v penězích. Pokud se takto neučiní, částka se vrátí odsouzenému, nebo osobě, která ji složila. Nevrací se pouze tehdy, pokud obviněný: “uprchne, skrývá se nebo neoznámí změnu svého pobytu, a znemožní tak doručení předvolání nebo jiné písemnosti soudu, státního zástupce nebo policejního orgánu, zaviněně se nedostaví na předvolání k úkonu trestního řízení, jehož provedení je bez jeho přítomnosti vyloučeno, opakuje trestnou činnost nebo se pokusí dokonat trestný čin, který dříve nedokonal nebo který připravoval nebo kterým hrozil, nebo se vyhýbá výkonu uloženého trestu odnětí svobody nebo peněžitého trestu nebo výkonu náhradního trestu odnětí svobody za peněžitého trest”.⁵⁵ O propadnutí rozhoduje soud, nebo v přípravném řízení soudce na návrh státního zástupce.

Využití těchto opatření je vyloučeno při vazbě koluzní a opatření peněžitou zárukou je omezeno na uplatnění pouze u některých trestných činů. Tato opatření lze brát v potaz pouze tehdy, jsou-li skutečnosti, které odůvodňují vzetí obviněného do vazby, nebo její trvání.⁵⁶

4 Opatření věcí důležitých pro trestní řízení

Opatření věcí, které jsou důležité pro trestní stíhání, má dvě podoby: opatřují se buď jako **důkazní prostředky pro důkazní účely**, nebo byla-li věc **určena či užita ke spáchání trestného činu** (tzv. *nástroj trestné činnosti*), nebo

⁵⁵ JELÍNEK, Jiří. *Trestní zákoník a trestní řád: s poznámkami a judikaturou: podle stavu k 13. 3. 2020*. Glosátor. 8. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2020. s. 740. ISBN 978-80-7502-395-7.

⁵⁶ FENYK, Jaroslav; CÍSAŘOVÁ, Dagmar a GRÍVNA, Tomáš. *Trestní právo procesní*. 7. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019. s. 308-311. ISBN 978-80-7598-306-0.

byla-li věc získána trestným činem nebo jako odměna za něj (byť jen zčásti – tzv. *výnos z trestné činnosti*), nebo **je-li náhradní hodnotou z nástroje trestné činnosti či výnos**. Tyto věci trestní řád stanoví předložit, vydat, nebo odejmout. Ke splnění tohoto cíle umožňuje také domovní a osobní prohlídku a prohlídku jiných prostor a pozemků.⁵⁷

“Podléhá-li zajištění věc, která je součástí majetku ve svěřenském fondu nebo v podílovém fondu, zajistí se svěřenskému správci nebo obhospodařovateli podílového fondu. Není-li známo, komu věc důležitá pro trestní řízení patří, zajistí se bez uvedení osoby, jíž byla zajištěna; v opatření se uvede, kdy a kde a z jakého důvodu k zajištění věci došlo. Zajištění věci pro důkazní účely má přednost před jinými důvody zajištění věci. Důvod zajištění podle § 47, 78, 79, 79a, 79g, 344a, 347 nebo 358b lze v průběhu trestního řízení změnit usnesením, proti kterému je přípustná stížnost. O změně důvodu zajištění není třeba rozhodovat v případě, kdy jsou splněny podmínky pro vyslovení propadnutí nebo zabránění věci, která je zajištěna k důkazním účelům. Neohrozí-li to dosažení účelu trestního řízení, nezajistí se věc bezcenná nebo věc, jejíž zajištění je z jiných důvodů neúčelné. Vždy se však zajistí věc, která má propadnout nebo být zabráněna na základě rozhodnutí soudu, které dosud nenabýlo právní moci. Nestanoví-li zákon jinak, lze práva třetích osob k zajištěné věci důležité pro trestní řízení uplatnit pouze v řízení ve věcech občanskoprávních.”⁵⁸

4.1. Úkony k zajištění věcí pro důkazní účely

Platí zde povinnost pro toho, kdo má u sebe věc důležitou pro důkazní účely, ten je povinen ji na vyzvání předložit orgánu činném v trestním řízení, pokud je toto nutné k zjištění skutečností, které jsou důležité pro trestní řízení. Takovou věc je též povinen na vyzvání těchto orgánů vydat.

⁵⁷ FENYK, Jaroslav; CÍSAŘOVÁ, Dagmar a GŘIVNA, Tomáš. *Trestní právo procesní*. 7. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019. s. 319-320. ISBN 978-80-7598-306-0.

⁵⁸ JELÍNEK, Jiří. *Trestní zákoník a trestní řád: s poznámkami a judikaturou: podle stavu k 13. 3. 2020*. Glosátor. 8. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2020. s. 755-756. ISBN 978-80-7502-395-7.

4.1.1 Předložení nebo vydání věci

V § 78 trestního řádu je upravena takzvaná *ediční povinnost* tak, že kdokoliv má u sebe věc důležitou pro trestní řízení (tzv. věc *doličná*), je povinen ji na vyzvání předložit orgánu činném v trestním řízení. Nikoho však nelze nutit, aby předložil či vydal věc, která je v době, kdy je požádáno o její předložení, nebo vydání, může sloužit jako důkaz proti němu, nebo proti jeho osobě blízké. Ediční povinnost se nevztahuje na osoby vyjmuté z působnosti trestního řádu podle § 10 trestního řádu.⁵⁹

Tyto osoby nemusí vydat věc a ani jim nemůže být odejmuta. Těmito osobami se rozumí: osoby požívající výsad a imunit podle zákona nebo mezinárodního práva.⁶⁰

Vyzvat k předložení věci a jejímu vydání může předseda senátu a v přípravném řízení také státní zástupce a policejní orgán. Výzva má formu opatření těchto orgánů, takže proti ni není přípustná stížnost. Pokud není věc na požádání vydána, předseda senátu je oprávněn vydat příkaz k odnětí věci, totéž platí o státním zástupci a policejním orgánu v přípravném řízení.⁶¹

4.1.2 Odnětí věci

Odnětí věci (§ 79 trestního řádu) je zajišťovacím opatřením. Uplatní se až v případě, kdy osoba, která má ediční povinnost ji dobrovolně nesplní. Znamená to, že pokud nebude věc důležitá pro trestní řízení na vyzvání vydána tím, kdo ji má u sebe, může být na příkaz orgánu činného v trestním řízení osobě odňata. Pokud odnětí věci na základě vydaného příkazu nevykoná předseda senátu nebo státní zástupce, tak jej na podkladě vydaného příkazu provede policejní orgán. Pokud odjímá věc policejní orgán, potřebuje předchozí souhlas od státního

⁵⁹ FENYK, Jaroslav; CÍSAŘOVÁ, Dagmar a GRIVNA, Tomáš. *Trestní právo procesní*. 7. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019. s. 321. ISBN 978-80-7598-306-0.

⁶⁰ JELÍNEK, Jiří. *Trestní zákoník a trestní řád: s poznámkami a judikaturou: podle stavu k 13. 3. 2020*. Glosátor. 8. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2020. s. 623. ISBN 978-80-7502-395-7.

⁶¹ FENYK, Jaroslav; CÍSAŘOVÁ, Dagmar a GRIVNA, Tomáš. *Trestní právo procesní*. 7. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019. s. 321. ISBN 978-80-7598-306-0.

zástupce. Toto neplatí v případě, že předchozího souhlasu nelze dosáhnout a věc nesnese odkladu. K odnětí věci se může přibrat nezúčastněná osoba.

Formální náležitosti vydání a odnětí věci - o provedeném vydání a odnětí věci se pořídí protokol, který musí obsahovat též dostatečně přesný popis vydané či odňaté věci, který by umožnil určit její totožnost. Osobě, která věc vydal nebo již byla odňata, vydá policejní orgán, který úkon provedl, ihned písemné potvrzení o převzetí věci nebo spis protokolu. Příkaz k odnětí věci má formu rozhodnutí *sui generis* (svého druhu), a proto proti němu není přípustný opravný prostředek.⁶²

4.1.3 Úkony k zajištění nástrojů trestné činnosti a výnosů z trestné činnosti a náhradní hodnoty

Pokud jsou v průběhu trestního řízení zjištěny skutečnosti, které nasvědčují tomu, že určitá věc je nástrojem či výnosem z trestné činnosti, potom může předseda senátu (v přípravném řízení státní zástupce nebo policejní orgán) rozhodnout o zajištění této věci. Rozhodnutí o zajištění má formu usnesení, tudíž je proti němu přípustná stížnost. Zajistit lze jak hmotnou, tak nehmotnou věc. U provedení k zajištění movitých věcí se užije § 78 a § 79 trestního řádu (odnětí a vydání věci viz kapitoly výše). U zajištění nemovitosti platí, že předseda senátu, či soudce (v přípravném řízení) může nařídit její ohledání a poté posouzení účelnost jejího zajištění. Zrušení či omezení zajištění nastává ve chvíli, kdy zajištění věci již není potřeba. K zajištění náhradní hodnoty může orgán činný v trestním řízení přistoupit v případě, že již nelze zajistit původní věc, která je nástrojem či výnosem z trestné činnosti – věc byla spotřebována, zničena, nebo ukryta.

Formální náležitosti zajištění nástrojů trestné činnosti a výnosů z trestné činnosti a náhradní hodnoty – zákon upravuje obsah zajišťovacího rozhodnutí, kdy je nutno náležitě vymezit zajištěné věci proto, aby nemohly být zaměněny s jinými. Dále se v rozhodnutí zakazuje tomu, komu byla věc zajištěna, aby po oznámení rozhodnutí o zajištění věci tuto převedl na jiného, nebo ji zatížil, v případě hmotné

⁶² FENYK, Jaroslav; CÍSAŘOVÁ, Dagmar a GRIVNA, Tomáš. *Trestní právo procesní*. 7. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019. s. 321-322. ISBN 978-80-7598-306-0.

věci také, aby ji záměrně poškozoval nebo ničil.⁶³ V rozhodnutí o zajištění se dále uloží osobě, které byla věc zajištěna povinnost do 15 dnů od oznámení rozhodnutí sdělit, jaká práva třetích osob se váží k zajištěné věci.⁶⁴

4.1.4 Vrácení, vydání a další nakládání s věcmi důležitými pro trestní řízení

Odňatá či vydána věc se vrátí v případě, kdy již není potřebná k dalšímu řízení a její propadnutí nebo zabrání nepřichází v úvahu. Věc se vrátí osobě, které byla odňata, nebo která ji vydala, případně tomu, kdo má na věc právo. Pokud jsou zde pochybnosti, věc se uloží do úschovny a další řízení o věci půjde občanskoprávní cestou. Pokud si oprávněná osoba věc nepřeveze i přes opakovanou výzvu, bude věc prodána a částka za ni bude uložena do úschovny soudu. O tomto rozhoduje předseda senátu, nebo státní zástupce či policejní orgán (v přípravném řízení), a proti rozhodnutí je přípustná stížnost.

Pokud nastane okolnost, kdy není zřejmý majitel věci, nebo jeho pobyt, vyhlásí se veřejně popis věci a prohlášení, aby se majitel věci ozval do šesti měsíců od vyhlášení (dále viz § 81 trestního řádu).

5 Prohlídky

Dle článku 12 Listiny je obydlí nedotknutelné, není dovoleno do něj vstoupit bez souhlasu obyvatele, který v něm bydlí. Ovšem domovní prohlídka a jiné zásahy do nedotknutelnosti obydlí mohou být v některých případech zákonem dovoleny. Domovní prohlídka je přípustná pro účely trestního řízení a jiné vstupy o obydlí jsou umožněny v případech, je-li to v demokratické společnosti nezbytné

⁶³ JELÍNEK, Jiří. *Trestní právo procesní: podle stavu k 1. 1. 2022*. Student (Leges). 6. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2022. s. 383-384. ISBN 978-80-7502-550-0.

⁶⁴ FENYK, Jaroslav; CÍSAŘOVÁ, Dagmar a GRIVNA, Tomáš. *Trestní právo procesní*. 7. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019. s. 323. ISBN 978-80-7598-306-0.

pro ochranu života nebo zdraví osob, pro ochranu práv a svobod, a nebo při odvrácení závažného ohrožení bezpečnosti.⁶⁵

Řadí se sem tudíž: domovní prohlídka, osobní prohlídka a prohlídka jiných prostor a pozemků. Před těmito prohlídkami je zapotřebí vyslechnout toho, u koho má být prováděna prohlídka a k samotnému úkonu prohlídky se přistoupí, nedosáhlo-li se výsledkem dobrovolnému vydání věci, ani odstranění jiného důvodu, který vedl k prohlídce. Toto neplatí v případě, nesnese-li věc odkladu a výslech nelze provést okamžitě. Zpravidla se k prohlídkám přibírá nezúčastněná osoba. Veškeré tyto úkony je osoba, které se prohlídky týkají povinná strpět, pokud se tak nestane, je policejní orgán oprávněn překonat její odpor.⁶⁶

5.1 Domovní prohlídka

Dle § 82, odst. 1 trestního řádu lze domovní prohlídku vykonat za okolností, že je zde důvodné podezření, že v bytě nebo jiném prostoru sloužícím k bydlení, nebo v prostorách k nim náležejících je věc nebo osoba důležitá pro trestní řízení.⁶⁷ Pojem “obydlí” definuje i trestní zákoník, a to konkrétně v § 133 – “Obydlí – Obydlím se rozumí dům, byt nebo jiná prostorách sloužící k bydlení a příslušenství k nim náležející.”⁶⁸ Za obydlí tudíž lze považovat i chaty, zahradní domky a další prostory, které slouží k trvalejšímu pobytu. Domovní prohlídku nařizuje předseda senátu a v přípravném řízení na návrh státního zástupce soudce. Domovní prohlídku vykonává policejní orgán. Příkaz k prohlídce se vydává písemně a musí být odůvodněn. Poté se postupuje dle kapitoly 5 – Prohlídky. Při domovní prohlídce

⁶⁵ *Listina základních práv a svobod* vyhlášená usnesením Předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb. jako součást ústavního pořádku České republiky v posledním znění.

⁶⁶ FENYK, Jaroslav; CÍSAŘOVÁ, Dagmar a GRIVNA, Tomáš. *Trestní právo procesní*. 7. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019. s. 325-327. ISBN 978-80-7598-306-0.

⁶⁷ JELÍNEK, Jiří. *Trestní zákoník a trestní řád: s poznámkami a judikaturou: podle stavu k 13. 3. 2020*. Glosátor. 8. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2020. s. 767. ISBN 978-80-7502-395-7.

⁶⁸ JELÍNEK, Jiří. *Trestní zákoník a trestní řád: s poznámkami a judikaturou: podle stavu k 13. 3. 2020*. Glosátor. 8. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2020. s. 204. ISBN 978-80-7502-395-7.

je třeba umožnit účast osobě, u které se prohlídka koná a dospělému členu její domácnosti.⁶⁹

5.2 Osobní prohlídka

Trestní řád v § 82, odst. 3, 4 říká následující – “ (3) Osobní prohlídku lze vykonat, je-li důvodné podezření, že někdo má u sebe věc důležitou pro trestní řízení. (4) U osoby zadržené a u osoby, která byla zatčena nebo která se bere do vazby, lze vykonat osobní prohlídku též tehdy, je-li tu podezření, že má u sebe zbraň nebo jinou věc, jíž by mohla ohrozit život nebo zdraví vlastní nebo cizí.”⁷⁰ Pro osobní prohlídku platí, že příkaz není nutné vydat písemně, postačí tudíž příkaz vyhlásit.⁷¹ Prohlídku nařizuje předseda senátu a v přípravném řízení státní zástupce nebo policejní orgán (se souhlasem státního zástupce). Osobní prohlídku lze vykonat i bez příkazu, pokud příkazu předem nelze dosáhnout a věc nesnese odkladu. Prohlídku vykonává orgán, který tuto nařídil, nebo policejní orgán. Podmínkou vykonatelnosti osobní prohlídky je fakt, že ji může vykonat pouze osoba stejného pohlaví.⁷²

5.3 Prohlídka jiných prostor a pozemků

Dle § 83a je-li důvodné podezření, že v prostorách či na pozemcích nesloužících k obydlí je věc důležitá pro trestní řízení, je policejní orgán oprávněn uskutečnit prohlídku. Veřejně přístupné prostory lze prohlížet bez podmínek a formalit prohlídek jiných prostor a pozemků. Prohlídku nařizuje stejně jako u domovní prohlídky předseda senátu a v přípravném řízení soudce na návrh státního zástupce. Příkaz je nutné vydat písemnou formou a odůvodnit jej.

⁶⁹ FENYK, Jaroslav; CÍSAŘOVÁ, Dagmar a GŘIVNA, Tomáš. *Trestní právo procesní*. 7. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019. s. 327. ISBN 978-80-7598-306-0.

⁷⁰ JELÍNEK, Jiří. *Trestní zákoník a trestní řád: s poznámkami a judikaturou: podle stavu k 13. 3. 2020*. Glosátor. 8. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2020. s. 767. ISBN 978-80-7502-395-7.

⁷¹ FENYK, Jaroslav; CÍSAŘOVÁ, Dagmar a GŘIVNA, Tomáš. *Trestní právo procesní*. 7. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019. s. 327. ISBN 978-80-7598-306-0.

⁷² JELÍNEK, Jiří. *Trestní zákoník a trestní řád: s poznámkami a judikaturou: podle stavu k 13. 3. 2020*. Glosátor. 8. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2020. s. 771. ISBN 978-80-7502-395-7.

Stejně tak platí, že bez příkazu lze vykonat prohlídku pouze tedy, nelze-li příkazu dosáhnout předem a věc nesnese odkladu. Druhou výjimkou, kdy lze provést prohlídku, je situace, kdy uživatele dotčených prostor nebo pozemků písemně prohlásí, že s prohlídkou souhlasí a předají toto prohlášení policejnímu orgánu. O tomto prohlášení musí policejní orgán bezodkladně informovat předsedu senátu či státního zástupce.⁷³

5.4 Vstup do obydlí, jiných prostor a na pozemek

Dle § 83c trestního řádu může policejní orgán vstoupit do obydlí, jiných prostor a na pozemek pouze pokud věc nesnese odkladu a vstup na takové místo je nezbytný pro:

- ochranu života a zdraví osob
- ochranu jiných práv a svobod
- odvrácení závažného ohrožení veřejné bezpečnosti a pořádku
- zajištění osoby, na kterou byl vydán příkaz zadržení, zatčení nebo k dodání do výkonu trestu odnětí svobody, nebo do výkonu ochranného opatření spojeného se zbavením osobní svobody
- předvedení osoby pro účely trestního řízení
- zadržení potřebné osoby

Na místech obydlí, jiných prostor a na pozemků nesmí být prováděny žádný jiné úkony, než výše uvedené.⁷⁴ O provedení oprávnění vstoupit na uvedené prostory rozhodne sám policejní orgán, který provedení také provede.⁷⁵

⁷³ FENYK, Jaroslav; CÍSAŘOVÁ, Dagmar a GRIVNA, Tomáš. *Trestní právo procesní*. 7. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019. s. 325-327. ISBN 978-80-7598-306-0.

⁷⁴ JELÍNEK, Jiří. *Trestní zákoník a trestní řád: s poznámkami a judikaturou: podle stavu k 13. 3. 2020*. Glosátor. 8. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2020. s. 771. ISBN 978-80-7502-395-7.

⁷⁵ FENYK, Jaroslav; CÍSAŘOVÁ, Dagmar a GRIVNA, Tomáš. *Trestní právo procesní*. 7. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019. s. 328. ISBN 978-80-7598-306-0.

6 Zásilky

Zásilkou rozumíme předmět dopravovaný jakýmkoli způsobem, ať již s využitím pošty, nebo jiné osoby včetně dopravy skrytým způsobem.⁷⁶ Zadržení, otevření, záměna a sledování zásilek je bráno jako přípustný zásah do práva na ochranu listovního tajemství a dopravovaných zpráv, které je upraveno v LZPS, článku 13 takto – “Nikdo nesmí porušit listovní tajemství ani tajemství jiných písemností a záznamů, ať již uchovávaných v soukromí, nebo zasílaných poštou anebo jiným způsobem, s výjimkou případů a způsobem, které stanoví zákon. Stejně se zaručuje tajemství zpráv podávaných telefonem, telegrafem nebo jiným podobným zařízením.”⁷⁷

6.1 Zadržení zásilky

Dle § 86 trestního řádu předseda senátu, nebo státní zástupce ve zkráceném přípravném řízení nařídí, aby osoba, která má doručovat zásilku, tuto vydala jemu (ve zkráceném přípravném řízení též policejnímu orgánu), je-li obsah zásilky důležitý k objasnění skutečností důležitých pro trestní řízení. Pokud nařízení nelze dosáhnout předem a věc nesnese odkladu, může policejní orgán na jeho příkaz zásilku podržet. O tomto úkonu je povinný vyrozumět státního zástupce do 24 hodin od podržení zásilky.

6.2 Otevření zásilky

Co se týče otevření takové zásilky, toto právo má dle § 87 trestního řádu pouze předseda senátu a v přípravném řízení též státní zástupce, či policejní orgán se souhlasem soudce. Zásilka, kterou nebylo nutno otevřít, se odevzdá ihned adresátovi, dopravci, nebo osobě, která ji vydala. Otevřená zásilka se poté odevzdá adresátovi. Pokud jeho pobyt není znám, tedy nedoručí-li se zásilka do jeho rukou, odevzdá se zásilka někomu z jeho rodinných příslušníků. Pokud ani to

⁷⁶ JELÍNEK, Jiří. *Trestní zákoník a trestní řád: s poznámkami a judikaturou: podle stavu k 13. 3. 2020*. Glosátor. 8. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2020. s. 780. ISBN 978-80-7502-395-7.

⁷⁷ *Listina základních práv a svobod* vyhlášená usnesením Předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb. jako součást ústavního pořádku České republiky v posledním znění.

není umožněno, vrátí se zásilka zpět odesílateli. Je-li důvodná obava, že odevzdáním zásilky adresátovi by mohlo dojít ke zmaření nebo podstatnému ztížení účelu trestního stíhání, připojí se zásilka ke spisu.

6.3 Záměna zásilky

Předseda senátu a v přípravném řízení, se souhlasem soudce, také státní zástupce může nařídit, aby byl obsah zásilky zaměněn za jiný a takto upravená zásilka byla předána k další přepravě zejména, jedná-li se o zásilku původně obsahující (§ 87a, odst. 1 trestního řádu):

- omamné a psychotropní látky
- prekursory
- jedy
- jaderný materiál
- radioaktivní látky
- padělané peníze nebo cenné papíry
- střelné nebo hromadně účinné zbraně
- střelivo a výbušniny
- jiné věci, k jejichž držení je třeba zvláštního povolení
- věci určené ke spáchání trestných činů
- věci z trestných činů pocházející

Učiní se tak v zájmu zjištění osob, které se podílejí na nakládání s takovými zásilkami, dále v zabrání tomu, aby se nebezpečné věci nedostaly do oběhu. Záměnu provádí policejní orgán. O záměně sepíše záznam a zabezpečí úschovu zaměněných věcí, dále se s těmito nakládá jako s věcmi odňatými.

6.4 Sledovaná zásilka

Dle § 87b trestního řádu může státní zástupce v přípravném řízení nařídit, aby zásilka, ve které se podle důvodného podezření může nacházet obsah vyjmenovaný viz výše (§ 87a, odst. 1 trestního řádu) sledování této zásilky, pokud je to nutné k objasnění trestného činu, nebo odhalení všech pachatelů a zjištění potřebných skutečností jiným způsobem by bylo neúčinné, nebo podstatně ztížené. Samotný úkon provádí policejní orgán. O průběhu poté sepíše protokol a

pořídí obrazový či jiný záznam (dle potřeby). Policejní orgán je oprávněn zahájit sledování zásilky i bez příkazu, ovšem pouze v případě, že příkazu nelze dopředu dosáhnout a věc nesnese odkladu. Pokud tak učiní, bezodkladně o tom vyrozumí státního zástupce. Ukončení sledování zásilky policejní orgán provede ve chvíli, kdy takový příkaz vydá státní zástupce, nebo je-li zřejmé, že nakládáním se zásilkou vzniká vážné nebezpečí života, nebo zdraví, značné škody na majetku, nebo hrozí-li vážné nebezpečí, že zásilku nebude možné dále sledovat.⁷⁸ Tento institut byl do trestního řádu zařazen z důvodu, že v některých případech nelze provést záměnu zásilky podle § 87a trestního řádu. Po dobu sledování zásilky policejním orgánem nebudou zpravidla probíhat jiné úkony trestního řízení, jimiž by mohlo dojít k vyzrazení sledování (např. výslech). V praxi se sledováním zásilky setkáváme primárně v rámci mezinárodní spolupráce proti obchodu s omamnými a psychotropními látkami.⁷⁹

7 Odposlech a záznam telekomunikačního provozu

Telekomunikačním provozem se rozumí: telefon, telefax, mobilní telefon, vysílačky i jiná telekomunikační zařízení včetně zasílání zpráv elektronickou poštou. Odposlech a záznam telekomunikačního provozu je umožněn dle § 88 trestního řádu, jestliže je vedeno řízení pro:

- zločin, s horní hranicí trestní sazby nejméně osm let
- trestný čin pletichy v insolvenčním řízení (§ 226 trestního zákoníku)
- porušení předpisů o pravidlech hospodářské soutěže (§ 248 trestního zákoníku)

⁷⁸ JELÍNEK, Jiří. *Trestní zákoník a trestní řád: s poznámkami a judikaturou: podle stavu k 13. 3. 2020*. Glosátor. 8. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2020. s. 778-780. ISBN 978-80-7502-395-7.

⁷⁹ FENYK, Jaroslav; CÍSAŘOVÁ, Dagmar a GRIVNA, Tomáš. *Trestní právo procesní*. 7. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019. s. 330. ISBN 978-80-7598-306-0.

- zjednání výhody při zadání veřejné zakázky a při veřejné soutěži (§ 257 trestního zákoníku)
- pletichy při veřejné dražbě (§ 258 trestního zákoníku)
- zneužití pravomocí úřední osoby (§ 329 trestního zákoníku)
- křivé obvinění (§ 345 trestního zákoníku)
- křivá výpověď a nepravdivý znalecký posudek (§ 346 trestního zákoníku)
- křivé tlumočení (§ 347 trestního zákoníku)
- jiný úmyslný trestný čin, k jehož stíhání zavazuje vyhlášená mezinárodní smlouva

Jelikož se tento úkon dotýká článku 13 Listiny – “ Nikdo nesmí porušit listovní tajemství ani tajemství jiných písemností a záznamů, ať již uchovávaných v soukromí, nebo zasílaných poštou anebo jiným způsobem, s výjimkou případů a způsobem, které stanoví zákon. Stejně se zaručuje tajemství zpráv podávaných telefonem, telegrafem nebo jiným podobným zařízením.”⁸⁰, zákonodárce musí dbát na další obecné požadavky, které musí být při úkonu splněny (např. *subsidiarita*). Příkaz k úkonu dává předseda senátu a v přípravném řízení na návrh státního zástupce soudce. Příkaz musí být vydán písemně. Příkaz musí být odůvodněn a musí v něm být stanovena doba, po kterou bude odposlech a záznam prováděn (ne delší než 4 měsíce). V průběhu úkonu může soudce sadu vyššího stupně a v přípravném řízení na návrh státního zástupce soudce krajského soudu dobu trvání odposlechu a záznamu prodlužovat. Platí zde, že musí být důvodný předpoklad, že odposlechem a záznamem telekomunikačního provozu budou sdělení významné skutečnosti pro trestní řízení.

Co se provedení týče, odposlech a záznam provádí Policie České republiky pro potřeby všech orgánů činných v trestním řízení. Pokud odposlech a záznam mají sloužit jako důkaz, je nutné k němu připojit fotokopie s uvedením místa, času, způsobu a obsahu provedeného úkonu a musí být zmíněn orgán, který záznam

⁸⁰ *Listina základních práv a svobod* vyhlášená usnesením Předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb. jako součást ústavního pořádku České republiky v posledním znění.

pořídil. Zničení nastává po třech letech od pravomocného skončení věci v případě, že při úkonu nebyly zjištěny skutečnosti významné pro trestní řízení, je o něm ale třeba sepsat též protokol. Odposlech a záznam je nepřipustný, jedná-li se o hovory mezi obviněným a obhájcem. V § 88a trestního řádu je zakotveno, že je možné zjišťovat údaje, které nejsou samotným obsahem komunikace, ale jsou evidovány při registraci telekomunikačního provozu ve vztahu ke konkrétním osobám (lokalizační a provozní údaje jako je místo, čas atd.). Osoba, proti níž úkon směřuje je oprávněná podat návrh na přezkoumání zákonnosti příkazu k Nejvyššímu soudu.

8 Praktická část

Praktická část bakalářské práce se věnuje především kvantitativnímu výzkumu, zde konkrétně formou standardizovaných dotazníků.

8.1 Cíle práce

Za cíl si autorka práce stanovila prozkoumat veřejné mínění široké veřejnosti, její znalosti v oblasti procesních úkonů, dále zjistit, zda příslušníci Policie České republiky znají mimo praxi také teorii těchto úkonů a v neposlední řadě také kvality a kvantity vyplňovaných dotazníků.

8.2 Dotazníky

Praktická část bakalářské práce má, jak je výše zmíněno, za cíl získat data jak od příslušníků Policie České republiky, tak od široké veřejnosti. Během práce byly autorkou zpracovány a následně respondenty vyplněny celkem dva dotazníky. První z nich, na téma "Osobní prohlídky v trestním řízení" byl zaměřen zejména na příslušníky Policie České republiky, kteří mají s takovými prohlídkami osobní zkušenost. Druhý dotazník ve formě průzkumu veřejného mínění se zabývá otázkou "Procesní úkony v trestním řízení" obecně, a cílem zde bylo získání co nejvíce odpovědí pro relativní kvantitativní výzkumnou část bakalářské práce.

Dotazník č. 1 – Osobní prohlídky v TR

Dotazník s celkovým počtem 6 otázek, z nichž 5 mělo omezenou možnost výběru z několika odpovědí, a zbylá otázka byla otevřená, kdy respondenti odpovídali svými vlastními slovy. Tázáni byli příslušníci Policie České republiky z různých odborů, oddělení a krajů.

Dotazník č. 2 – Průzkum veřejného mínění – procesní úkony v trestním řízení

Dotazník s celkovým počtem 8 otázek, z nichž 7 mělo omezenou možnost výběru z několika odpovědí a zbylá jedna otázka byla hodnotícího charakteru – respondenti měli zhodnotit, jak subjektivně vnímali tento dotazník z hlediska náročnosti. Tázána byla široká veřejnost, primárně pak uživatelé sociálních sítí různých věkových kategorií, odvětví a měst.

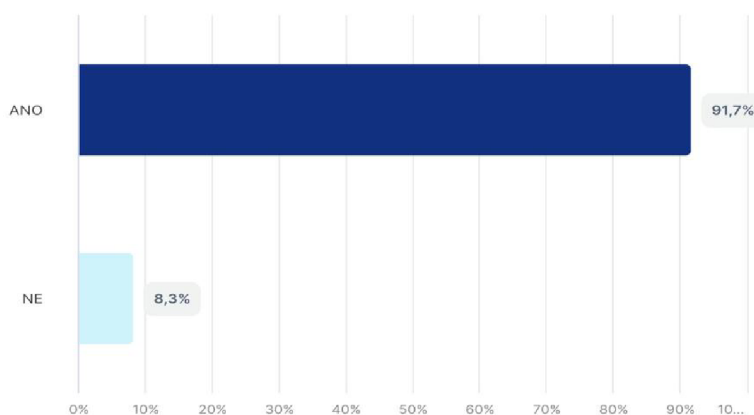
8.2.1 Vyhodnocení dotazníků

V této kapitole se bude autorka práce zabývat odpověďmi na výše zmíněné dotazníky, které byly shromážděny a jejich stručným popisem.

Dotazník č. 1 – Osobní prohlídky v TR

Dotazník vyplnilo celkem 20 respondentů, z nichž je ovšem do grafů zahrnuto pouze 12 z důvodu překročení počtu odpovědí. Všechny otázky byly označeny za povinné, tudíž u každého z grafů platí celkový počet odpovědí 12.

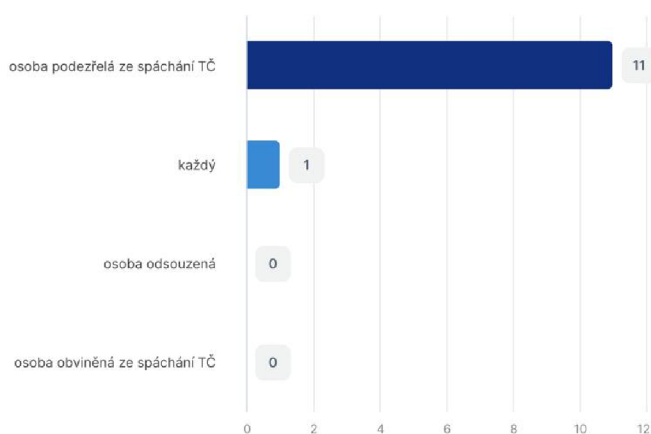
1. Obecně - rozlišuje se v zákoně "osobní prohlídka" a "prohlídka těla" ?

Graf 1 Rozlišení prohlídek

Z následujícího grafu lze spatřit znalost zákona v 91,7% (tedy 11 správných odpovědí), zbylých 8,3% respondentů (1) nedokázalo v daném momentě rozlišit osobní prohlídku (§ 82 -85a trestního řádu) a prohlídku těla dle zákona o PČR (§ 111).

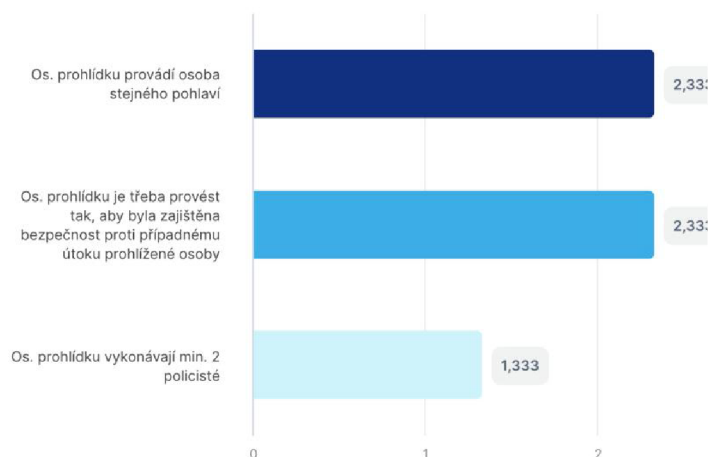
2. Obecně - kdo je povinen se osobní prohlídce podrobit?

Graf 2 Podrobení se osobní prohlídce

Zde byla správná odpověď, tedy “každý” zodpovězena pouze jedenkrát. Zbýlý počet 11 respondentů (tedy 91,7%) odpovědělo, že pouze osoba podezřelá je povinna podrobit se osobní prohlídce.

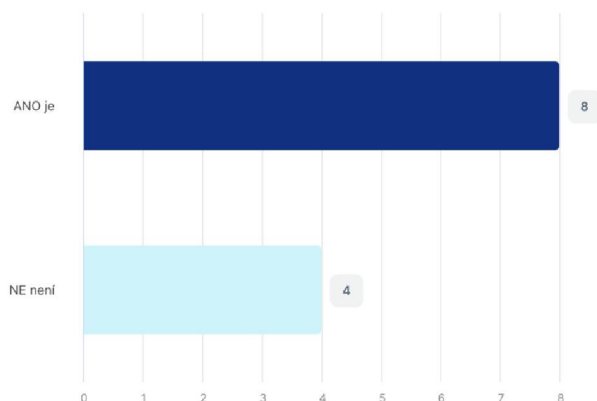
3. Subjektivně - jaká z vyjm. povinností je dle tvého názoru nejdůležitější při provádění osobní prohlídky?

Graf 3 Provádění osobní prohlídky

V této otázce nelze spatřovat správnou nebo špatnou odpověď, jelikož ve znění otázky je zmíněno, že se jedná o subjektivní názor respondenta. Formou otázky bylo seřazení vybraných možností od nejvíce po nejméně důležité, dle názoru respondentů. Lze tedy obecně říct, že tázaní respondenti považují při osobní prohlídce za stejně důležité provedení osobní prohlídky osobou stejného pohlaví, a provést ji tak, aby byla zajištěna bezpečnost proti případnému útoku ze strany prohlížené osoby.

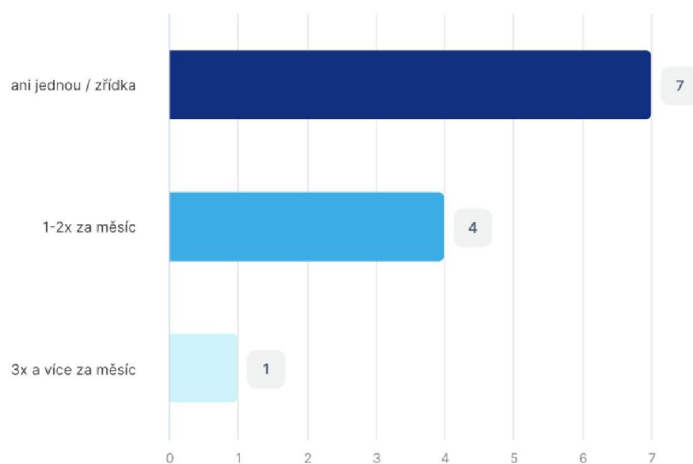
4. Objektivně - je proti osobní prohlídce (rozhodnutí svého druhu) přípustná stížnost?

Graf 4 Opravný prostředek proti os. prohlídce

V této otázce se autorka snažila respondentům napovědět vyznačením v závorce – rozhodnutím svého druhu, proti kterému zákon stížnost nepřipouští. I přes to ale většina (8) respondentů uvedlo, že podle nich stížnost přípustná je a pouze 4 respondenti správně uvedly, že proti tomuto rozhodnutí stížnost přípustná není. Možným důvodem chybných odpovědí může být fakt, že u nesprávně provedené osobní prohlídky je možné podat stížnost na policistu. To ale nelze zaměňovat s rozhodnutím jako takovým.

5. Subjektivně - jak často za měsíc provádíš osobní prohlídku (průměrem)?

Graf 5 Četnost provádění os. prohlídky

Otázka na konkrétní osobu – „jak často (bráno průměrem) za jeden měsíc respondent provede osobní prohlídku“ měla největší počet odpovědí „ani jednou / zřídka“ (celkem 7 osob z 11), další 4 respondenti uvedli, že ji provedou průměrně 1-2x do měsíce a jeden respondent uvedl, že osobní prohlídku provádí 3x a vícekrát za měsíc.

6. Subjektivně - na jakém oddělení PČR sloužíš?

Obvodní oddělení *Nechci uvádět*
ÚZČ SKPV PČR Oop MOP
MP CV **SKPV** OOK
OOP Zkouška
Obvodní oddělení, služby pořádkové policie

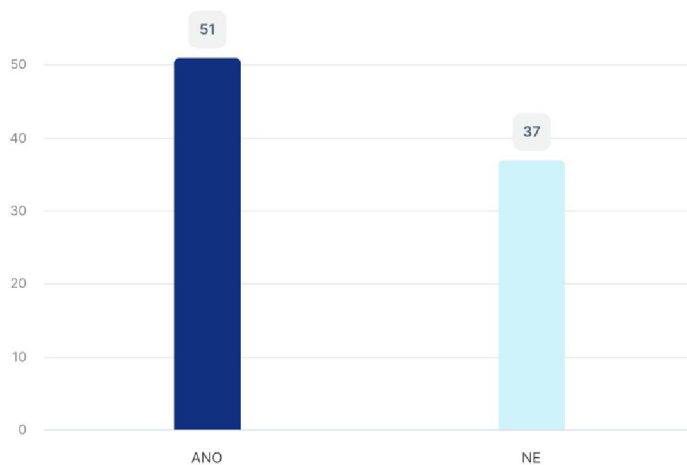
Obrázek 1 Místní působnost

Na obrázku jsou zobrazena oddělení Policie České republiky, která se objevila v odpovědích dotazníku. Mezi ně patří: OOP (obvodní oddělení policie) (4), SKPV (Služba kriminální policie a vyšetřování) (3), ÚZČ SKPV PČR (Útvar zvláštních činností služby kriminální policie a vyšetřování Policie České republiky) (1), OOK (odbor obecné kriminality) (1), SPP (služba pořádkové policie) (1), MP CV (Městská policie Chomutov) (1). V poslední závorce je uveden počet respondentů, kteří dané oddělení uvedli. Jak lze na obrázku vidět, odkryl se nám fakt, že mezi respondenty se objevil jeden strážník městské policie.

Dotazník č. 2 – Průzkum veřejného mínění – procesní úkony v trestním řízení

Dotazník vyplnilo celkem 667 respondentů, z nichž je ovšem do grafů zahrnuto pouze 88 z důvodu překročení počtu odpovědí. Všechny otázky byly označeny za povinné, tudíž u každého z grafů platí celkový počet odpovědí 88.

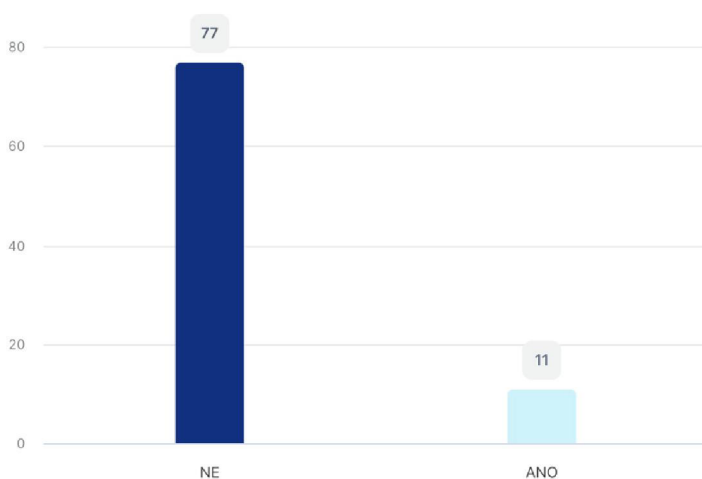
1. Slyšel/a jsi někdy o pojmu “procesní úkony v trestním řízení”?

Graf 6 Průzkum veřejného mínění - pojem procesní úkony v TR

První otázka obecná se respondentů dotazuje, zda se někdy setkali s pojmem “procesní úkony v trestním řízení” a většinou odpovědí je “ano”, tedy většina respondentů se s tímto pojmem již setkala. Celkový počet 37 respondentů (tzn. 42%) je v tomto oboru neznalý.

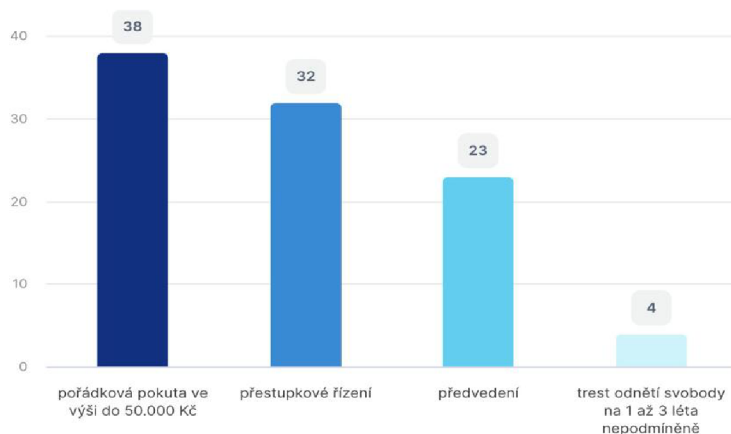
2. Myslíš si, že je vazební věznice a policejní cela jedno a to stejné místo?

Graf 7 Průzkum veřejného mínění - rozdíl mezi vazební věznicí a pol. celou

Zde ve většině případů odpovídali respondenti správně – vazební věznice a policejní cela opravdu není stejné místo (viz kapitola 2.6 - Rozdíl mezi vazební věznicí a policejní celou). Zbylých 11 respondentů (tzn. 12,5%) nerozlišuje tyto dva pojmy.

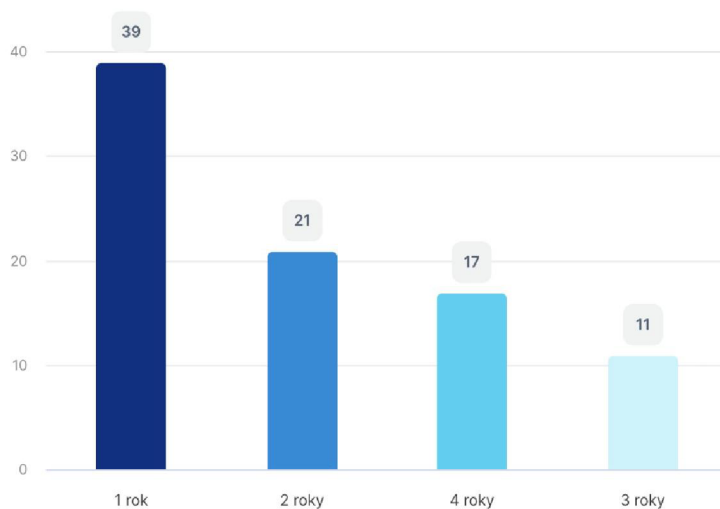
3. Podle tvého mínění - pokud se osoba nedostaví na předvolání na určené místo, co ji hrozí?

Graf 8 Průzkum veřejného mínění - nedostavení se na předvolání

Tato otázka měla možnost výběru vícero odpovědí. Správnou odpovědí je: pořádková pokuta ve výši do 50.000 Kč, ale i předvedení. Dle počtů odpovědí (97) pouze několik málo respondentů volilo více, než jen jednu možnost (celkem 9). Dle grafu lze říci, že nejvíce dotazovaných míní, že za nedostavení se na předvolání hrozí pořádková pokuta, 32 z nich potom, že hrozí přestupkové řízení, méně potom volilo správnou možnost “předvedení”, a nejméně respondentů (4) míní, že za nedostavení se na předvolání hrozí osobě trest odnětí svobody na 1 až 3 léta a to nepodmíněně.

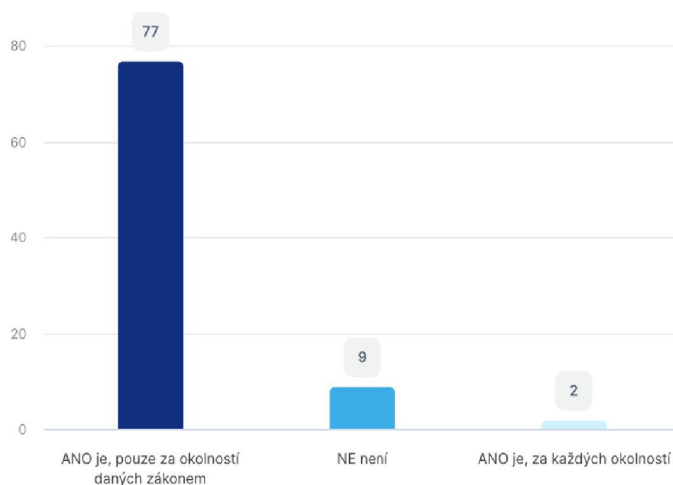
4. Jak dlouhá je podle tebe nejvyšší přípustná doba trvání vazby?

Graf 9 Průzkum veřejného mínění - nejvyšší příp. doba trvání vazby

V grafu lze spatřovat různost odpovědí respondentů. V téměř 50% respondenti volili možnost “1 rok”, poté už celkem vyrovnaně volí postupně: 2 roky, 4 roky a nejméně 3 roky. Správnou odpovědí jsou 4 roky, to je nejvyšší přípustná doba trvání vazby dle § 72a trestního řádu. Pozitivem je zde fakt, že správná odpověď, tedy 4 roky, není v pořadí volených možností úplně poslední.

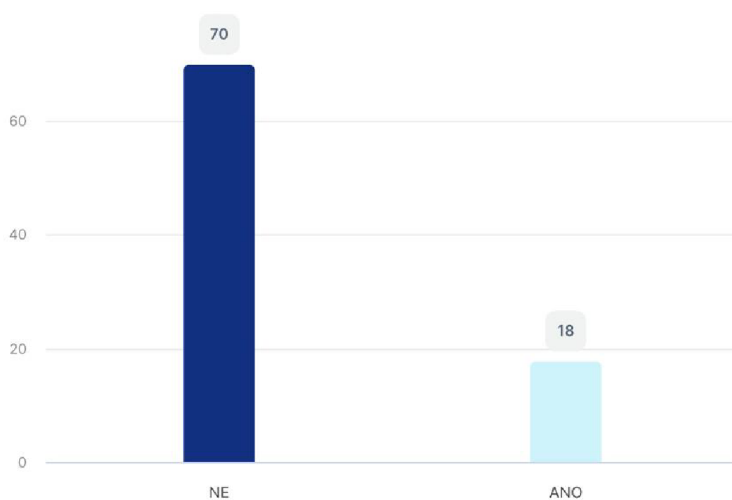
5. Podle tvého mínění - je možné, aby PČR odposlouchávala tvé SOUKROMÉ hovory?

Graf 10 Průzkum veřejného mínění - odposlech soukromých hovorů

Dle grafu lze pozorovat, že zde valná většina respondentů odpověděla intuitivně správně. Dle jejich mínění je možné, aby Policie České republiky odposlouchávala hovory, byť ty soukromé. Upravuje to § 88 trestního řádu. Dalších 9 respondentů si myslí, že toto možné není. Zbylí dva respondenti dokonce uvažují, že Policie České republiky neohledně na okolnosti stanovené zákonem může odposlouchávat soukromé hovory.

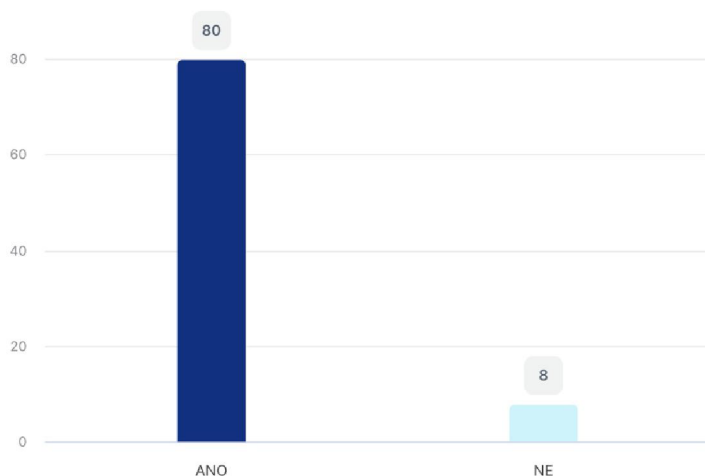
6. Myslíš, že by na tobě mohla vykonat osobní prohlídku osoba opačného pohlaví?

Graf 11 Průzkum veřejného mínění - výkon osobní prohlídky

V tomto grafu lze opět pozorovat většinovou podobnost v odpovědích – 70 respondentů si myslí, že osoba opačného pohlaví nemůže vykonávat osobní prohlídku. Většinový názor se zde ukázal jako správný a lze tedy říci, že znalost tématu u této otázky byla vzhledem k počtu správných odpovědí ve veřejnosti jednou z nejvíce rozšířených.

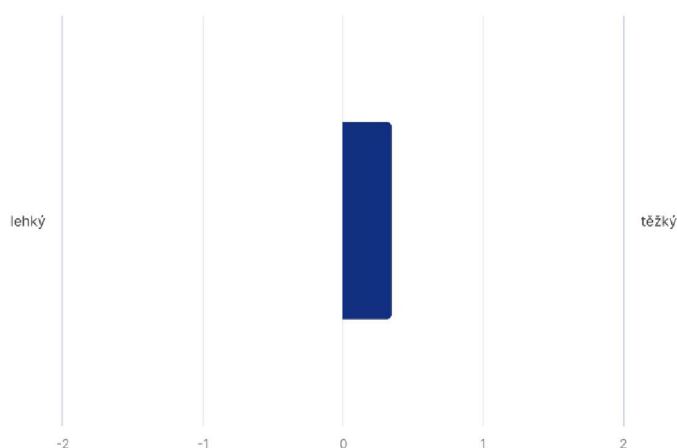
7. Myslíš, že v případech daných zákonem by mohla PČR otevřít zásilku, která ti má dorazit?

Graf 12 Průzkum veřejného mínění - Otevírání zásilek

Znalost tématu týkající se této otázky byla překvapivě velice vysoká. Celkem 80 respondentů (tzn. 90,9%) odpovědělo, že si myslí, že v případech daných zákonem by mohla Policie České republiky otevřít zásilku. Tento postup opravdu lze v českém právu aplikovat, a to dle § 87 trestního řádu. Nemyslí si to pouze 8 respondentů, což lze sledovat v celkovém počtu 88 odpovědí za relativně nízké procento.

8. Závěrečná otázka - jak moc ti přišel tento dotazník těžký?

Graf 13 Průzkum veřejného mínění - vyhodnocení dotazníku

Poslední otázkou v dotazníku průzkumu veřejného mínění se týkala subjektivního vnímání respondenta, co se náročnosti dotazníku týče. Graf se zde ubírá k číslu 1 na ose náročnosti, tedy průměrem se respondenti blíží v ose doprava, a znamená to, že vyhodnocují dotazník jako spíše těžší.

9 Závěr

Na začátku práce si autorka stanovila několik cílů, které se lišily v teoretické a praktické části práce. Co se praktické části týče, šlo o vyhledávání v právních normách a jeho sjednocení do uceleného textu. Tento cíl lze vzhledem k rozmanitosti použité literatury a jiných zdrojů považovat za splněný. Co se praktické části týče, hlavním cílem bylo za pomoci dotazníkového šetření prozkoumat veřejné mínění ve věcech procesních úkonů v trestním řízení, dále potom dotazníkovým šetřením se zaměřením na policisty, jakožto osoby s náležitou praxí zjistit, zda se jejich praxe shoduje s teorií, kterou vykládá zákon. Cíl je zde dle autorky práce považován za splněný. Účast při výzkumné části předčila autorčina očekávání.

Při práci bylo užito několika literárních děl, právních předpisů, odborných článků a dalších podstatných pramenů, které jsou řádně citovány v poznámce pod čarou. Obecně lze říci, že podkladů, které komplexně upravují téma „Procesní úkony k zajištění osob a věcí“ není mnoho, naopak mnoho je těch, ve kterých jsou procesní úkony zmíněny, a pracuje se s jejich předmětem v souvislosti s jinými pojmy.

Jelikož zajišťovací úkony zasahují, jak již bylo v práci zmíněno, do občanských práv a svobod, jedním ze stěžejních právních předpisů v této práci byla Listina základních práv a svobod. Asi nejdůležitějším a nejvíce užívaným pramenem v této práci byl trestní řád, který upravuje pojem procesní úkony, jejich postupy, lhůty a provedení.

V neposlední řadě je potřeba zmínit, že cílem práce nebylo poskytnutí nových, dosud nezjištěných informací, jelikož téma práce toto neumožňuje.

10 Seznam použité literatury

Monografie

FENYK, Jaroslav; CÍSAŘOVÁ, Dagmar a GŘIVNA, Tomáš. *Trestní právo procesní*. 7. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019. ISBN 978-80-7598-306-0.

JELÍNEK, Jiří. *Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část*. 8. aktualizované vydání. Student (Leges). Praha: Leges, 2022. ISBN 978-80-7502-576-0.

JELÍNEK, Jiří. *Trestní právo procesní: podle stavu k 1.1.2022*. Student (Leges). 6. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2022. ISBN 978-80-7502-550-0.

JELÍNEK, Jiří. *Trestní zákoník a trestní řád: s poznámkami a judikaturou: podle stavu k 13.3.2020*. Glosátor. 8. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2020. ISBN 978-80-7502-395-7.

MUSIL, Jan; ŠÁMAL, Pavel a KRATOCHVÍL, Vladimír. *Kurs trestního práva: trestní právo procesní*. 2. přeprac. vyd. Beckovy právnické učebnice. Praha: C.H. Beck, 2003. ISBN 80-7179-678-6.

Internetové zdroje

<https://verejnazaloba.cz/vice-o-sz/vse-podstatne-o-trestnim-rizeni/kdo-je-kdo-v-trestnim-rizeni/svedek/>. [cit. 2024-02-18].

Znaky trestného činu. Online. Trest pro každého. 2023. Dostupné z: <https://www.trestprokazdeho.cz/trestny-cin/znaky/>. [cit. 2024-01-28].

48 hodin: co všechno musí policie, státní zástupce a soud stihnout po zadržení podezřelého? Online. Tikal legal. 2024. Dostupné z: <https://tikallegal.cz/trestni-pravo/48-hodin-co-vsechno-musi-policie-statni-zastupce-a-soud-stihnout-po-zadrzeni-podezreleho/>. [cit. 2024-03-01].

Právní předpisy

Listina základních práv a svobod vyhlášená usnesením Předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb. jako součást ústavního pořádku České republiky v posledním znění.

Úplné znění zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník. Vyd. 5. Edice kapesních zákonů. Praha: Armex, 2014. ISBN 978-80-87451-28-1.

Úplné znění zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky: Úplné znění zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich ; Úplné znění zákona č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích. Vydání: sedmnácté. Edice kapesních zákonů. Praha: Armex Publishing, 2021. ISBN 978-80-87451-77-9.

Zákon č. 329/1999 Sb., o cestovních dokladech v posledním znění.

12 Seznam grafů a obrázků

Grafy

Graf 1 Rozlišení prohlídek.....	52
Graf 2 Podrobení se osobní prohlídce	52
Graf 3 Provádění osobní prohlídky.....	53
Graf 4 Opravný prostředek proti os. prohlídce	54
Graf 5 Četnost provádění os. prohlídky.....	54
Graf 6 Průzkum veřejného mínění - pojem procesní úkony v TŘ.....	56
Graf 7 Průzkum veřejného mínění - rozdíl mezi vazební věznicí a pol. celou ...	56
Graf 8 Průzkum veřejného mínění - nedostavení se na předvolání	57
Graf 9 Průzkum veřejného mínění - nejvyšší příp. doba trvání vazby	58
Graf 10 Průzkum veřejného mínění - odposlech soukromých hovorů.....	58
Graf 11 Průzkum veřejného mínění - výkon osobní prohlídky	59
Graf 12 Průzkum veřejného mínění - otevření zásilky.....	60
Graf 13 Průzkum veřejného mínění - vyhodnocení dotazníku	60

Obrázky

Obrázek 1 Místní působnost	55
----------------------------------	----